อนุสรณ์

งานฌาปนกิจศพ

นายเชาวลิต ไหสุภา

ณ เมรุวัดแก้วฟ้าจุฬามณี

๒๕ พ.ค. ๑๗

ขอขอบพระคุณ

เจ้าภาพขอกราบขอบพระคุณทุกท่าน
ที่ได้ให้เกียรติมาในครั้งนี้ ถ้ามีสิ่งใด
ขาดตกบกพร่อง ขอได้โปรดให้อภัยด้วย

เจ้าภาพ

นายเชาวลิต ไหสุภา

ชาตะ : ๖ มิถุนายน ๒๔๘๖

มรณะ : ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗

อนุโมทนา

เนื่องในงานฌาปนกิจศพ นายเชาวลิต ไหสุภา นายดำริ ไหสุภา ผู้เป็นพี่ชายมีความประสงค์จะขอจัดพิมพ์หนังสือที่ข้าพเจ้าเขียนขึ้น เพื่อแจกเป็นอนุสรณ์ในงานครั้งนี้

ข้าพเจ้าได้อนุญาตให้จัดพิมพ์ได้ตามความประสงค์ และขอขอบคุณเจ้าภาพที่สนใจให้เกียรติในหนังสือชุดนี้

หากบุญใดกุศลใดเกิดจากหนังสือชุดนี้ ขอให้บุญกุศลนั้นจงบันดาลให้ดวงวิญญาณของ นายเชาวลิต ไหสุภา ไปสู่สุคติ ตามความปรารถนาของท่านเจ้าภาพทุกประการเทอญ

ท. เลียงพิบูลย์

ประวัติ

นายเชาวลิต ไหสุภา

เกิดวันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๖ ณ บ้านพักกองโรงงานวัตถุระเบิดกรมสรรพวุธทหารบก ต. บ้านเกาะ อำเภอกรุงเก่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นบุตรคนกลาง นายลิขิต – นางขันทอง ไหสุภา มีพี่น้อง ๓ คน คือ

๑. นายดำริ ไหสุภา (รับราชการสำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย)

๒. นายเชาวลิต ไหสุภา

๓. เรืออากาศตรี สมิต ไหสุภา

เมื่อเยาว์วัย ได้เข้าศึกษาในโรงเรียนครูอุ่น (อนุบาลบ้านเกาะลอย) และ ร.ร. อยุธยานุสรณ์

– บิดามารดาย้ายมาอยู่กรุงเทพฯ เข้าศึกษาต่อที่ รร. นันทนศึกษา

– เข้าศึกษาต่อที่ รร. โยธินบูรณ จบ ม.ศ. ๓

– พ.ศ. ๒๕๐๒ เข้าศึกษาต่อที่ รร. อำนวยศิลป์พระนคร จบ ม.ศ. ๕ แผนกวิทยาศาสตร์

– พ.ศ. ๒๕๐๕ เข้าศึกษาต่อที่วิทยาลัยการค้า

– ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ ได้ทำการอุปสมบท ที่วัดเบญจมบพิตร

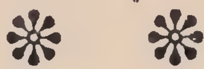
– ต่อมาในวันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้ทำการสมรสกับ น.ส. สุวิมล เมธานนท์ มีบุตร ๑ คน คือ ด.ช. อภิชัย ไหสุภา (ลูกโอ)

ประสพการณ์ในชีวิต–ทำงานขั้นต้นที่โรงแรม Fortuna (ฟอร์จูนา) ขณะที่เรียนหนังสือ

– ต่อมาเข้าทำงานในหน้าที่เซลล์แมน บริษัท National Chemsearch (Thailand) Co., Ltd. เนชั่นแนลเคมเสอร์ช ไทยแลนด์ จำกัด ซึ่งต้องเดินทางไกลอยู่เสมอ เช่น ภูเก็ต, เชียงใหม่ และทางบริษัทยังได้ส่งไปดูงานในประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์

– แห่งสุดท้าย ทำงานที่บริษัทสยามวิชชุภัณฑ์ จำกัด ในหน้าที่ตรวจบัญชี สาขาต่างๆ จำเป็นต้องเดินทางไปต่างจังหวัดอยู่เสมอ จนกระทั่งประสพอุบัติเหตุรถยนต์โดยสารชนกันถึงเสียชีวิต เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๗ รวมสิริอายุได้ ๓๑ ปี ๘ เดือน ๔ วัน

อาลัยลูก

อ้วนเป็นลูกคนที่ ๒ ในจำนวนสามคน เมื่อเล็ก ๆ เป็นเด็กที่เลี้ยงง่าย ฉลาดเฉลียว ศึกษาได้เร็ว ในระหว่างที่เรียนวิทยาลัยการค้า ก็ขอไปทำงานเพื่อหาประสพการณ์ในการศึกษา ทั้ง ๆ ที่ข้าพเจ้าและมารดาไม่มีความประสงค์ให้ทำงานระหว่างเรียน

เมื่อทำงานที่ใด ก็รับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดีจนเป็นที่ไว้วางใจของผู้จัดการ ฯ

อ้วนเป็นคนเปิดเผย พูดตรง ร่าเริง มักพูดอยู่เสมอว่า ห่วง พ่อ–แม่ เพราะพ่อ – แม่ อายุมากแล้ว ข้าพเจ้าไม่คิดเลยว่า ลูกซึ่งอายุยังน้อยจะมาด่วนจากไปอย่างกระทันหัน โดยไม่ได้เห็นใจ

ด้วยเดชะบุญกุศลใดที่ข้าพเจ้าและมารดา ได้ทำมา ขออุทิศให้ลูกอ้วน จงประสบสุขในสัมปรายภพเทอญ.

ลิขิต – ขันทอง ไหสุภา

"อาลัยเชาวลิต"

ข้าพเจ้ารู้สึกใจหายและเสียใจอย่างสุดซึ้ง เมื่อทราบข่าวมรณกรรมของหลานอ้วนทางโทรศัพท์ จากคุณแม่ของหลานอ้วนเอง โดยทางเครือญาติ หลานอ้วนเป็นบุตรของพี่สาว (พี่ขันทอง ไหสุภา) จึงมีโอกาสไปมาหาสู่กันอยู่เนือง ๆ มีธุระอะไรหลานอ้วนก็มีการช่วยเหลืออยู่มิได้ขาด เพราะฉะนั้นการจากไปอย่างไม่มีวันกลับโดยกระทันหันเช่นนี้ จึงนับว่าเป็นการสูญเสียหลานชายซึ่งเป็นที่รักใคร่สนิทสนมของครอบครัวข้าพเจ้าอย่างยิ่ง

ด้วยคุณงามความดีของหลานอ้วน ข้าพเจ้าและครอบครัว ขอตั้งจิตอธิษฐานให้ดวงวิญญาณอันบริสุทธิ์ของหลานอ้วน จงไปสู่สุคติภพนั้นเทอญ.

ร.อ. บัณฑิตย์ – สมบุญ ศิริธนังกูร

เพื่อเธอที่จากไป

นับตั้งแต่แต่งงานมา เธอต้องไปทำงานต่างจังหวัดตลอดเวลา เดือนหนึ่งถึงจะได้กลับบ้านสักครั้ง พอมีลูกโอ เธอคิดจะออกจากงานหน้าที่นี้ เพราะจะได้มีเวลาใกล้ชิดลูก แต่บังเอิญทางบริษัทที่เธอทำเขาจะให้กลับมาอยู่ที่กรุงเทพ ซึ่งตรงกับความประสงค์ของเธอและฉัน

ฉันชินกับการคอยเธอตลอดชีวิตที่แต่งงาน การคอยของฉันมันมีผลทุกครั้ง คือการกลับมาของเธอ แต่ครั้งนี้มันมีผลผิดจากครั้งอื่น ๆ คือเธอกลับมาแต่ร่างซึ่งปราศจากวิญญาณ

จะด้วยเวรกรรมหรือเหตุใดก็ตาม มันเป็นจริงอย่างที่เธอพูดก่อนไป เธอบอกว่า การเดินทางครั้งนี้จะเป็นครั้งสุดท้ายในการเดินทางไปต่าง-จังหวัด ซึ่งฉันนึกไม่ถึงว่ามันจะเป็นการเดินทางครั้งสุดท้ายในชีวิตของเธอ

หากวิญญาณมีจริงเธอจะต้องรู้ซึ้งถึงความรู้สึกในการขาดเธอไปของฉัน ส่วนลูกโอแกยังเล็กเกินไปที่จะมีความรู้สึกต่าง ๆ แต่ฉันคิดว่าหากแกโตรู้ภาษา แกคงมีความรู้สึกไม่แตกต่างกว่าฉันเท่าใดนัก

บุญใดกุศลใดที่เธอ – ฉันและลูกร่วมสร้างกันมา ฉันขออุทิศให้เธอและขอให้วิญญาณของเธอจงไปสู่สุคติภพเทอญ.

บ๋อม – ลูกโอ

"ไว้อาลัยพี่"

พ่อแม่พี่น้องทุกคนตกใจและเสียใจ เมื่อทราบข่าวการเสียชีวิตของพี่ในหน้าหนังสือพิมพ์ ไม่อยากเชื่อว่าเป็นความจริง จนกระทั่งไปดูศพที่วัด และพระท่านบอกว่า "ท่านค้นได้ไลท์เตอร์สลักชื่อผู้ตาย" นี่แหละทุกคนจึงต้องเชื่อ

ปกติพี่เป็นคนแข็งแรง อดทน คุยเสียงดัง และชอบล้อเล่นกับทุก ๆ คนในครอบครัว พี่มีความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ คบคนได้ทุกชั้น พี่รักและเป็นห่วงพ่อแม่พี่น้องและครอบครัว โดยเฉพาะกับตัวผม ทุกครั้งที่ผมเดินทางไปต่างจังหวัดถ้าพี่ว่าง พี่จะต้องขับรถไปกับผมด้วยเสมอ เพราะพี่เป็นห่วงว่าจะเกิดอุบัติเหตุขึ้น

น้องมีความอาลัยรักและระลึกถึงพระคุณของพี่อย่างที่สุด บุญกุศลใดที่พี่ทำมา และผมกับภรรยาได้ทำขึ้น ขออุทิศให้พี่จงเป็นผลานิสงส์ ส่งให้ดวงวิญญาณของพี่ไปสู่สุคติในสัมปรายภพด้วยเถิด

จุก – อ๊อด

คำไว้อาลัย

"คุณเชาวลิต ไหสุภา"

ไม่มีใครเคยคาดคิดมาก่อนเลยว่า คุณเชาวลิต เพื่อนร่วมงานคนหนึ่งของเราจะด่วนจากพวกเราไปรวดเร็วอย่างนั้น พวกเรารู้สึกตกใจเมื่อได้ทราบข่าว คุณเชาวลิต ต้องสูญเสียชีวิตจากอุบัติเหตุรถชนกันในครั้งนี้ พวกเรารู้สึกเสียใจและเสียดายไม่น้อยกว่าบุคคลในครอบครัว คุณ-เชาวลิต เช่นกัน เพราะคุณเชาวลิต เป็นคนดีมีอารมณ์ขัน และมีน้ำใจกับพวกเราทุกคน มรณกรรมของคุณเชาวลิตครั้งนี้ ยังความเศร้าสลดใจให้แก่พวกเราทุกคน สุดที่จะพรรณนา

แม้ว่าคุณเชาวลิต จะถึงแก่กรรมไปแล้ว แต่คุณงามความดีนั้นจะทิ้งไว้เป็นอนุสารณ์ อันยาวนานชั่วกัลปาวสาน ดังพุทธภาษิต "รูปํ ชีรติ มจฺจานํ นามโคตฺตํ น ชีรติ รูปร่างของสัตว์ ผู้มีอันจะตายย่อมย่อยยับไปแต่ชื่อ และโคตร หาย่อยยับไปไม่"

พวกเราขอตั้งจิตอธิษฐาน อ้างคุณพระศรีรัตนตรัย และบุญกุศลที่คุณเชาวลิต ได้สร้างสมอบรมมา จงดลบันดาลให้ คุณเชาวลิต จงประสบวิบากสุขสมบัติในสุคติภพ จงทุกเมื่อเทอญ

จากพวกเรา กองบัญชี บริษัท สยามวิชชุภัณฑ์ จำกัด

อาลัยคุณเชาวลิต

เกิด, แก่, เจ็บ, ตาย, พวกเราหนีไม่พ้น แต่เชาวลิตจากพวกเราเกินกว่าจะคิด พวกเรา ตกใจ สลดใจ และเศร้าใจ เมื่อเห็นร่างปราศจากวิญญาณของเชาวลิต พวกเราขอวิญญาณเชาวลิต จงสู่สุคติโดยสงบเถิด

บริษัทสยามวิชชุภัณฑ์ จำกัด

"คำปรารภ"

เหตุที่ข้าพเจ้า พิมพ์หนังสือขึ้นแจก ในงานฌาปนกิจศพน้องชาย ทั้งๆ ที่ขณะนี้กระดาษกำลังแพงอย่างเหลือเกิน แต่ว่าข้าพเจ้าเห็นประโยชน์ในหนังสือชุดกฎแห่งกรรมของคุณ ท. เลียงพิบูลย์ ซึ่งมีหลายเรื่อง และแต่ละเรื่องมีคติ และทำให้เกิดความรู้ขึ้นอีกมากมายแก่ข้าพเจ้าและผู้ที่ได้อ่าน

ถ้าหนังสือฉบับนี้เป็นประโยชน์แก่ผู้ได้อ่าน และทำให้ผู้ที่เคยเห็นผิดเป็นชอบ มีจิตใจที่ดียิ่งกว่าเก่าแล้ว ข้าพเจ้าก็ขออุทิศผลบุญ อันยิ่งใหญ่ทั้งหมดนี้ จงไปถึงน้องเชาวลิต ไหสุภา ให้อยู่เป็นสุขตามควรแก่คติวิสัยในสัมปรายภพ ทุกประการ.

ดำริ ไหสุภา

รักวัวให้ผูก

เย็นวันหนึ่งดิฉันออกจากบ้านเพราะมีนัดว่าจะไปทานอาหารค่ำกับเพื่อน วันนั้นกว่าจะถึงบ้านเพื่อนก็เสียเวลาล่าช้าไปมากเพราะดิฉันไม่มีรถส่วนตัวไม่อยากนั่งแท็กซี่ ไม่ใช่ว่าจะเสียดายเงิน เพราะบางครั้งไปพบคนขับดีก็ดีไป แต่บางครั้งไปพบคนขับที่มีนิสัยกิริยาหยาบคาย พูดจาก่อกวนให้อารมณ์เสีย และส่วนมากไม่ยอมคิดราคาตามมาตรวัดระยะทาง ดิฉันจึงต้องนั่งรถประจำทาง ซึ่งจะเอาตามใจเราไม่ได้ ช้าบ้างเร็วบ้าง หยุดบ้างไปบ้าง เพียงแต่รอรถผ่านมาแต่ละคันก็เสียเวลาไม่น้อย กว่าจะขึ้นได้ต้องมีความอดทนเพราะส่วนมากคนแน่น ฉะนั้น เมื่อดิฉันลงรถหน้าปากซอยเข้าบ้านเพื่อนก็ล่าช้าไปเกือบชั่วโมงแล้วยังต้องเดินเข้าซอยไปอีกไกล

เมื่อดิฉันไปถึงหน้าบ้านเพื่อนก็เป็นเวลาย่ำค่ำเข้าไต้เข้าไฟแล้ว ก่อนจะเข้าบ้านก็มองเห็นเด็กชายวัยรุ่นยืนร้องไห้อยู่ข้างรั้วกระซิก ๆ เมื่อเดินเข้าไปใกล้พอมองเห็นราง ๆ ก็จำได้ว่าเป็นลูกชายของเพื่อน ครอบครัวนี้ดิฉันรู้จักดีทุกคนเพราะเราไปมาหาสู่กันเสมอ ดิฉันจึงถามว่า "ทำไมหลานมายืนร้องไห้อยู่ข้างรั้ว ทำไมไม่เข้าไปในบ้านล่ะ หลานถูกคุณแม่ตีหรือ" เด็กสะอื้นแล้วบอกว่า "เปล่าครับคุณป้า ผมไม่ได้ถูกตีแต่ผมเข้าบ้านไม่ได้"

ดิฉันจึงบอกว่า "ทำไมเข้าบ้านไม่ได้ ดูซิเนื้อตัวมอมแมมสกปรก หลานไปทำอะไรมา ป้าจะเข้าไปในบ้านหาคุณแม่มาไปกับป้าเถิด" พูดแล้วดิฉันก็เดินตรงเข้าไปคว้าข้อมือแก หวังจะจูงเข้าไปในบ้าน แต่แกคอยถอยหลังหลบออกห่างไปไม่ยอมให้ดิฉันเข้าใกล้ ปากแกก็บอกว่า "ไม่ครับ ไม่ครับ คุณป้าผมเข้าไม่ได้ผมไม่เข้า ผมเข้าไม่ได้" แล้วแกก็ร้องไห้สะอื้นพลางพูดทั้งน้ำตาว่า "คุณป้าช่วยบอกคุณแม่ด้วยผมขอลาแล้ว" ดิฉันก็สะดุ้ง นึกแปลกใจที่เห็นกิริยาท่าทางคำพูด คิดว่าแกคงจะมีเรื่องร้ายแรงจึงไม่ยอมเข้าบ้านพร้อมกับดิฉัน คงกลัวจะถูกคุณแม่ดุหรือถูกเฆี่ยนตี แต่ก็คิดสงสัยว่าเพื่อนดิฉันคนนี้เป็นคนรักลูกตามใจลูกมาก ไม่น่าจะเป็นไปได้เลยแต่ก็คิดว่าเมื่อดิฉันได้พบแม่ของเด็กแล้ว จะบอกให้คนออกมารับแกเข้าบ้านคงจะรู้เรื่องดี

เมื่อเข้าในบ้านก็ได้พบกับเพื่อนเก่า ๆ ๕ – ๖ คนมาอยู่พร้อมหน้ากันแล้ว เราเคยเรียนร่วมชั้นมาก่อน เมื่อได้พบกันก็มีความดีใจ เพื่อน ๆ และผู้เป็นเจ้าของบ้านต่างก็ร้องทักต้อนรับด้วยความยิ้มแย้มสนุกสนานเป็นกันเอง ดิฉันจะหาโอกาสพูดถึงเด็กลูกชายเจ้าของบ้านยืนร้องไห้อยู่ริมรั้วก็ยังไม่เหมาะกับเวลาที่สนุกเฮฮากันถึงเรื่องต่าง ๆ

เมื่อดิฉันได้คุยกับเพื่อนๆ ไม่นานก็มีโอกาสจึงบอกกับเพื่อนผู้เจ้าของบ้านว่า "เธอนี่เมื่อฉันจะเดินเข้าบ้านฉันพบลูกชายเธอยืนร้องไห้อยู่ริมรั้ว จะเรียกแกให้เข้ามาในบ้านพร้อมกันแกไม่ยอม จะฉุดแกก็ถอยหนี เธอให้ใครไปพาแกเข้ามาทีเถิด กลางค่ำกลางคืนปล่อยให้แกร้องอยู่ทำไม" เพื่อนเจ้าบ้านผู้เป็นมารดาของเด็กได้ฟังดิฉันพูดเช่นนั้นก็หน้าตื่น แล้วร้องบอกว่า

"อะไรกัน ลูกฉันแกอยู่เสียเมื่อไหร่เล่า ไปทัศนาจรทอดกฐินกันแต่เช้ามืดกับเพื่อนๆ กำหนดจะกลับมาถึงบ้านพรุ่งนี้เย็น แกจะกลับมาก่อนได้อย่างไร ตาเธอฝาดกระมัง" เพื่อน ๆ พากันสนใจที่เราโต้ตอบกัน ดิฉันจึงบอกว่า ตาดิฉันไม่ฝาดแน่เด็กอื่นเขาจะรู้จักฉันได้อย่างไร เธอให้คนไปดูที่ริมรั้วซิ หรือเราไปดูด้วยกันจะได้หายสงสัยไม่ต้องเถียงกัน" หลังจากนั้นเราก็วิ่งบ้างเดินบ้างออกไปนอกบ้านที่ริมรั้ว โดยมีดิฉันเป็นผู้นำแต่แล้วก็แปลกใจ เพราะเราต่างก็ไม่พบใครอยู่ในบริเวณนี้เลย แม้แต่เราจะได้ค้นหาให้กว้างออกไปก็ไม่วี่แวว ทำไมจึงหายไปเร็วนัก

ทุกคนก็ลงความเห็นว่า ดิฉันตาฝาดแน่ ทำให้ดิฉันน้อยใจที่ไม่สามารถพิสูจน์ความจริงจึงไม่มีใครเชื่อทั้งที่เขารู้ว่าดิฉันไม่เคยปดมาก่อนเลย หลังจากนั้นเราก็ได้ลงมือทานอาหารกัน แต่ดิฉันรู้สึกไม่มีความสุขใจชอบกล กินอะไรไม่ค่อยลง เพื่อน ๆ คุยกันที่โต๊ะอาหาร ดิฉันรู้สึกตัวว่าขาดความสนุกสนานลงไปมาก เสียงโต้ตอบสนทนาของเพื่อน ๆ ที่ดิฉันได้ยินเบาเหมือนอยู่ไกลอดคิดไม่ได้ว่าทำไมดิฉันรับว่าตาฝาด คิดแล้วไม่สบายใจ ทุกคนเขาคุยกันเรื่องอะไร ดิฉันก็ไม่รู้ไม่สนใจ แต่แล้วสิ่งประหลาดที่ไม่เคยนึกก็เกิดขึ้นคือ เสียงสุนัขในบ้านมีอยู่ ๓ ตัว ก็ช่วยกันหอนเสียงโหยหวนเยือกเย็นขึ้นมาท่ามกลางซึ่งทุกคนกำลังสนทนากัน ทุกคนได้ยินต่างก็สะดุ้ง ดิฉันเสียวแวบขึ้นสันหลัง ผู้ที่นั่งคุยสนทนากินอาหารพลางต่างหันมามองตากันแล้วนิ่ง หน้าตาตื่น ดิฉันนึกในใจว่าสิ่งที่ดิฉันเห็นนั้นไม่เป็นมงคลเสียแล้ว เสียงคนรับใช้ออกไปดุและไล่ตีสุนัขไม่ให้มันหอน เพราะเสียงมันเยือกเย็นเข้าไปจับขั้วหัวใจ แต่ห้ามมันทางนี้มันก็ไปหอนทางโน้น มันไม่

ยอมหยุดหอน ห้ามตัวนี้โดยฉวยไม้ไล่ตี แต่ตัวอื่นมันก็หอนต่อ ดิฉันรู้สึกมันหนาวจะเป็นไข้ ในบ้านคงมีแต่ผู้หญิง ข้างล่างมีคนทำสวนคนหนึ่งอายุมากแล้ว พ่อบ้านก็ยังไม่กลับเมื่อเราอยู่กันตามลำพังผู้หญิง ความอบอุ่นก็มีน้อย ดิฉันสารภาพจากใจจริงว่าดิฉันกลัว แต่ก็ไม่แสดงออกมาภายนอกและรู้สึกว่า เพื่อนก็อยู่ในสภาพไม่ผิดกว่าดิฉันรู้สึกว่าปิดความเป็นจริงกันไว้ภายใน ท่านคงติดิฉันว่าเป็นคนอ่อนแอ เพียงแต่สุนัขหอนก็กลัวแล้วความจริงดิฉันเป็นคนเข้มแข็งไม่กลัวอะไรง่าย ๆ โดยไม่มีเหตุผล ครั้งนี้มีหลายอย่างประกอบกับเสียงที่เยือกเย็นจนขนลุก ทำให้ดิฉันคิดไปต่าง ๆ ในทางอกุศล เราดูหน้ากันต่างก็ซีดไม่มีสีเลือดสำหรับเพื่อนผู้เป็นเจ้าของบ้านนั้นท่าท่าจะเป็นลม

พอเสียงหอนของสุนัขสงบลงแล้ว ก็ได้ยินเสียงรถยนต์ดิฉันมองดูหน้าเจ้าของบ้านรู้สึกว่ามีสีเลือดขึ้นหน่อย พวกเรารู้สึกอุ่นใจขึ้นมาทันทีเราเริ่มแสดงกิริยาร่าเริงต่อเพื่อนปกปิดความรู้สึกภายใน ไม่ช้าเราก็มองเห็นไฟหน้ารถกราดเข้ามาในประตูบ้านรถยนต์เลี้ยวเข้ามาก็จอดดับโคมไฟดับเครื่องแล้วก็มีชายแต่งกายเรียบร้อยเดินขึ้นมาบนบ้าน เข้ามาในห้องรับแขกเมื่อเห็นพวกเรากำลังกินอาหารค้างอยู่ก็ชะงัก กล่าวคำขอโทษที่เข้ามาขัดจังหวะ

พวกเราต่างทำความเคารพสามีเจ้าของบ้าน และได้รับการเคารพตอบ สีหน้าแสดงความยุ่งยาก มีความกังวลใจเราก็ใจคอไม่ดีอยู่แล้วก็ทำให้ไม่ค่อยสบายใจ แต่แล้วสามีของเจ้าของบ้านเปลี่ยนความรู้สึกทันทีสีหน้าก็ยิ้มต้อนรับพวกเราเป็นอันดีกิริยาลุกลนเมื่อครู่นั้นหายไป แสดง

เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น พวกเราก็ค่อยมีความสบายใจ เกิดความยิ้มแย้มขึ้นมา แล้วเราก็ได้กินอาหารต่อพร้อมกับพ่อบ้านอยู่จนเวลาพอสมควรต่างก็ได้ลาเจ้าของบ้านกลับด้วยความไม่ค่อยสบายใจนัก

เพื่อนคนหนึ่งจะอาสาขับรถมาส่งถึงบ้าน แต่ดิฉันเห็นว่าบ้านเราอยู่กันคนละทางไม่ใช่ทางผ่าน ดิฉันจึงขอลงปากซอย ตกลงเพื่อนผู้ใจดีก็ยอม ดิฉันคว้ากระเป๋าถือติดมือลงมาด้วยเมื่อลงจากรถแล้ว ตั้งใจจะคอยรถประจำทางเพราะยังไม่ดึกมากนัก แต่รู้สึกกระเป๋าที่ถือนั้นมันหนักผิดปรกติจึงหยิบขึ้นมาดูแล้วเปิดออก ดิฉันต้องตกใจ ตายแล้ว ดิฉันเอากระเป๋าของใครมีเงินอยู่ภายในมาก มันไม่ใช่ของดิฉันแต่รูปร่างภายนอกเหมือนกันทุกอย่าง แต่มันไม่ใช่ของเรานึกได้ว่ามันเป็นของเพื่อนผู้เป็นเจ้าของบ้าน ดิฉันไม่รู้จะทำอย่างไรดีคิดตกลงใจว่าจะต้องนำเข้าไปคืนให้เพื่อนในบ้านให้เร็วที่สุด นึกตำหนิตัวเองที่ไม่สังเกตเมื่อแรกหยิบ มีกระเป๋าอยู่รวมกันหลายใบหากไม่ใช่ของเพื่อนก็เอาไว้บ้านเพื่อน เมื่อเป็นของใครหายเขาคงจะกลับมาเอาคืนไป เมื่อคิดได้เช่นนั้นก็รีบเรียกสามล้อที่ปากซอยเพราะจะเดินเข้าไปคนเดียวทั้งในกระเป๋ามีเงินมากไม่เหมาะกับเวลากลางคืนและเห็นกระเป๋ามีเศษเงินอยู่เพียงพอให้ค่าสามล้อแล้วใช้คืนก็คงไม่เป็นไร

หลังจากดิฉันขึ้นสามล้อไปลงหน้าบ้านเพื่อน ประตูใหญ่หน้าบ้านยังไม่มีใครมาปิดจึงเข้าไปได้อย่างสะดวก ทั้งสุนัขสามตัวที่อยู่ในบ้านก็ไม่รู้ว่าหายไปไหน ดิฉันจึงมีโอกาสเดินเข้าไปถึงห้องรับแขก ก็ได้ยินเสียงสามีภรรยาโต้ตอบกันอย่างชัดเจน จึงต้องยืนนิ่งอยู่นอกห้องข้างประตูโดยคนใน

ห้องไม่มีใครรู้ แต่จะเสียกิริยาอยู่บ้างก็มิได้ตั้งใจ เป็นเพราะเหตุบังเอิญ ทั้งสองคงไม่นึกว่ามีผู้ได้ยินในคำโต้เถียง

เสียงภรรยาพูดว่า "เมื่อคุณกลับมาแสดงกิริยาลุกลนแต่เมื่อเห็นเพื่อนดิฉันคุณก็กลับเปลี่ยนแสดงกิริยาปรกติเหมือนไม่มีอะไร ฉันสงสัยจริง ๆ คุณมีเรื่องอะไรหรือ"

เสียงสามีตอบภรรยาไม่ตรงต่อคำถามว่า "นี่เธอ สมมุติว่าเราได้ข่าวที่ไม่ดีเป็นข่าวร้ายเธอจะให้เป็นปรกติได้ไหม สมมุติว่าเหตุร้ายมันเกิดขึ้นแล้ว เราแก้ไขอะไรไม่ได้ ถึงเราจะเสียใจเพียงไรก็ไม่เกิดประโยชน์อะไรขึ้น มีแต่จะเกิดโทษแล้วเธอจะดับความเสียใจเป็นทางเกิดทุกข์ออกได้ไหม" เสียงภรรยาพูดว่า "มีเรื่องอะไรหรือ ดูคุณพูดเป็นปริศนาฟังแล้วยังไม่รู้เรื่องจะพูดตรง ๆ ไม่ได้หรือ"

เสียงสามีพูดปลอบว่า "ทำใจเย็น ๆ ไม่ใช่ปริศนาอะไรหรอก เป็นแต่เพียงซ้อมความรู้สึกหากข่าวร้ายแรงเกิดขึ้นจะได้ควบคุมสติไว้ได้ เช่นตัวพี่ไปเกิดอุบัติเหตุปัจจุบันทันด่วน เมื่อเธอทราบข่าวจะได้คุมสติอยู่ไม่เกิดเสียอกเสียใจเกินไปเพราะเหตุเกิดขึ้นแล้ว ให้มันผ่านไปไม่มีอะไรช่วยได้ พระท่านสอนให้ทำให้อยู่ในอุเบกขา เพราะทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ไม่มีอะไรแน่ จะต้องจากทุกสิ่งทุกอย่างที่เรารักได้ทุกเวลา ทุกคนจะต้องผจญกับความทุกข์ตามกฎแห่งกรรมหนีไม่พ้น"

เสียงภรรยาพูดขัดขึ้น "ทำไมคุณจึงพูดให้ร้ายแก่ตัวเองดิฉันไม่อยากฟัง พูดอะไรไม่เป็นมงคล เหมือนคนเสียสติพอทีดิฉันไม่ชอบฟัง"

เสียงสามีพูดขึ้นว่า "เธอจำเป็นต้องฟัง เพราะเรื่องเช่นนี้เป็นเรื่องของชีวิต อาจจะเกิดขึ้นได้ทุกเวลา และเกิดขึ้นได้ทุกคนทุกชั้น ฉะนั้นควรจะฝึกความรู้สึกให้เห็นเป็นของธรรมดาเกิดขึ้นได้เสมอ จำเป็นแต่ทุกคนจะศึกษาหลักอุเบกขาไว้ เพื่อยามมีทุกข์ก็จะได้บิดเบาให้เบาบางลงได้ โดยเฉพาะเธอควรฝึกจิตไว้หนักก็จะได้กลายเป็นเบา" เสียงภรรยาพูดขึ้นว่า "ฉันมีจิตใจความรู้สึกเข้มแข็งพอทนต่อความทุกข์ได้ หากจะมีอะไรเกิดขึ้นฉันจะระงับได้ไม่เสียใจเกินไป" สามีแสดงว่าใช้ความคิดครู่หนึ่งแล้วตัดสินใจพูดขึ้นว่า "ถ้าเธอมีจิตใจเข้มแข็ง ฉันจะบอกให้เธอทราบว่า สมมุติว่าบัดนี้ลูกชายของเราได้เกิดอุบัติเหตุตายเสียแล้วเธอจะรู้สึกอย่างไร"

พอสิ้นเสียงสามีพูด เสียงภรรยาก็ร้องไห้โฮออกมาด้วยความหักใจไม่ได้ "ฉันรู้แล้วนี่เป็นเรื่องจริงไม่ใช่สมมุติแล้ว เพราะเพื่อนฉันได้เห็นลูกยืนร้องไห้อยู่ริมรั้ว" ดิฉันยืนนิ่งฟังก็ยังใจสั่น มือเท้าเย็นหมด จึงได้ถือโอกาสเดินเข้าไปข้างในห้องพอเพื่อนเห็นดิฉันเข้า ก็โผเข้ามาเหมือนเด็กโผเข้าหาผู้ใหญ่ให้ช่วยเมื่อมีทุกข์ รู้สึกเธอมีความปวดร้าวในหัวใจอย่างแสนสาหัส ดิฉันโอบกอดแกไว้ในวงแขน ปากก็ปลอบแกเท่าที่จะหาคำพูดที่จะเกิดประโยชน์ในเวลานั้นว่า "ทำใจดี ๆ อย่าเป็นทาสของความทุกข์ ทุกสิ่งเกิดแล้วก็ผ่านไป เราต้องทำใจให้เข้มแข็งไว้ ใช้อำนาจจิตเข้าต่อสู้อย่าให้ความทุกข์อยู่เหนือเรา" ดิฉันได้เคยอ่านหนังสือจึงนำข้อความที่นึกได้มาใช้กับเพื่อนในยามทุกข์หนัก ส่วนสามีของเพื่อนเห็นดิฉันเดินเข้าไปในเวลาที่เหมาะ ซึ่งกำลังต้องการผู้ปลอบใจภรรยาเพื่อระบายทุกข์ แต่ครั้งแรกสามีของเพื่อนเมื่อเห็นดิฉันเดินเข้าไปก็แปลกใจ ดิฉันรีบอธิบาย

ให้ทราบอย่างรีบร้อนว่า ดิฉันหยิบกระเป๋าผิดได้นำมาคืน จึงทำให้คลายข้อสงสัยลง แกคงนึกดีใจว่ามาทันเวลาอยู่เป็นเพื่อนช่วยปลอบใจภรรยาระบายคลายความทุกข์ลงได้บ้าง

เพื่อนดิฉันฟูมฟายน้ำตาปากก็พูดอย่างคนร้องไห้แกมสะอื้นว่า "ฉันไม่นึกเลยที่เธอพูด เมื่อหัวค่ำว่าจะเป็นเรื่องจริง คิดว่าเธอตาฝาด เพราะฉันไม่เคยเชื่อเรื่องวิญญาณหรืออะไรที่หาแก่นสารไม่ได้ และฉันก็ไม่เคยนึกว่าลูกชายฉันจะอายุสั้นอย่างนี้ โธ่ลูกของแม่ มันเป็นความผิดของแม่คนเดียวที่ตามใจลูกทุกอย่าง มิได้เฉลียวใจว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับลูก แม่ทอดทิ้งลูกมิได้คอยดูแลอย่างใกล้ชิดอย่างแม่คนอื่นเขาเลย ลูกสาวตายไปคนหนึ่งแล้วยังไม่เข็ด ลูกชายเหลือคนเดียวยังต้องจากไปอีก แม่รู้ตัวว่าชั่วช้าต่อลูกเพียงไหนที่ขาดการเอาใจใส่ต่อลูก" เธอร้องไห้แล้วก็ตีอกชกหัวคล้ายคนบ้าดิฉันเห็นแล้วก็สงสาร เห็นใจเพื่อนแหละตัวเองก็น้ำตาไหลออกมาอย่างไม่รู้สึกตัว นึกถึงอกเขาอกเราได้แต่ปลอบเท่าที่หาคำพูดเหมาะสมและนึกได้ สามีของเธอยืนนิ่งใช้ความคิด ดิฉันเห็นว่าแกมีความอดทน มิได้แสดงความเสียใจออกมาให้เห็น แม้หน้าตาแสดงความยุ่งยากดิฉันเดาว่าคงจะคิดแก้ปัญหาเฉพาะหน้า คือคิดแต่ว่าจะทำอย่างไรจะให้ภรรยาของแกหายคลายความโศกเศร้าได้ แล้วพูดออกมาว่า "ฉันเสียใจที่ไม่สามารถช่วยเธอให้หายทุกข์ได้ เพราะเวลาฝึกใจให้เข้าถึงความรู้สึกนั้นน้อยมาก และข่าวร้ายติดตามมาอย่างกระทันหัน ความรู้สึกยังไม่อยู่ตัวพอที่จะต้านทานทุกข์ไว้ได้ และฉันก็จะบอกให้เธอทราบด้วยว่า ลูกชายของเธอมิได้ไปในงานทัศนาจรหรือทอดกฐินตามที่เธอเข้าใจ แกไปคบกับพวก

ที่ชั่วช้าจูงใจให้ประพฤติตัวไม่ดีแนะไปในทางชั่ว พวกชั่วปรนปรือให้แกมีความสุขสนุกสนานทุกอย่าง ฝึกความชั่วให้แกโดยไม่รู้ตัว ต้องการอะไรก็จัดให้แกจะได้มีความสุขความสบาย ให้แกลืมพ่อลืมแม่หวังจะเอาแกเป็นเครื่องมือประกอบกรรมชั่วต่อไป ถ้าหากไม่ตายเราก็ได้รับความเดือดร้อนอับอายขายหน้าเสื่อมเสียชื่อวงศ์ตระกูลไม่มีที่สิ้นสุด พระไม่เข้าข้างคนผิดที่สุดรถที่พวกคิดทุจริตพาไปก็พลิกคว่ำตกถนนลง ลูกเราก็คอหักตายกำลังจะไปประกอบกรรมชั่ว เด็กในวัยนี้ความรู้สึกอ่อนไหว หากผู้ใหญ่ไม่คอยควบคุมสั่งสอน เมื่อคบเพื่อนชั่วหมู่มาก ก็มักจะพากันไปเสียคนได้ง่ายเช่นลูกของเราเป็นตัวอย่าง ฉันได้ไปดูศพที่โรงพยาบาลแล้วหลังจากทราบข่าวร้ายจากเพื่อน แต่ฉันระงับใจไว้ได้ไม่เกิดทุกข์เกินไปแล้วฉันสั่งให้เขาช่วยจัดการให้เรียบร้อย ตลอดจัดการฝากทางวัด"

เสียงภรรยาบ่นขึ้นทั้งน้ำตาว่า "คุณนี่ใจเย็นจริงนะข่าวร้ายเรื่องลูกตายคุณอุบนิ่งไว้ได้ ฉันใจเย็นอย่างคุณไม่ได้ ลูกตายทั้งคนหัวเราะไม่ออก คุณมาพบเพื่อนของฉันเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น หน้าตายิ้มแย้มคุณใจเย็นเหมือนคนไม่มีหัวใจ คนไม่ทุกข์ ไม่ร้อน คุณหัวเราะได้ทั้งที่ลูกเพิ่งตายสด ๆ ร้อน ๆ" สามีเห็นภรรยาบ่นตัดพ้อต่อว่าถ้าปล่อยไว้จะไม่กันใหญ่ จึงพูดตัดบทขึ้นมาว่า "นี่เธอจงฟังฉันก่อนแล้วคิดดูเราอยู่ในศาสนาพุทธ หลักธรรมของพระพุทธศาสนานั้น ข้อใหญ่สอนให้เราพิจารณาหาทางทำลายความทุกข์ ฉันเพิ่งได้ศึกษาธรรมหลังจากเราต้องสูญเสียลูกสาว ฉันเสียใจแทบจะเป็นบ้า หมดอาลัยในชีวิต แต่ไม่เกิดประโยชน์อะไรเลย กลับเพิ่มทุกข์หนักมากขึ้นแทบจะเป็นบ้าคิดอยากจะตาย เพราะ

เรามีลูกสาวคนเดียวฉันรักแกมาก แต่พอฉันได้ยินพระท่านสอนธรรมในทางวิทยุกระจายเสียงทำให้ฉันมีสติ จึงต้องหันเข้าพึ่งศาสนาเพื่อหาหลัก-ธรรมดับความทุกข์ ทำให้จิตใจเข้มแข็งอดทน หาทางดับความเสียใจหาต้นเหตุทำให้เกิดทุกข์ พิจารณาแล้วหาทางทำลายให้หมดสิ้นด้วยสติปัญญาจริง ฉันตั้งใจจะบอกข่าวร้ายกับเธอ ฉันนึกมาตลอดทางว่า กลับถึงบ้านจะทำอย่างไรดีที่จะไม่ให้เธอเศร้าโศกเสียใจได้ เพราะไหน ๆ ลูกก็ได้ตายไปแล้ว ครั้นฉันกลับมาถึงบ้านก็พบเพื่อนฝูงของเธอมากหน้าหลายตากำลังสนุกสนานกำลังสบายใจ แล้วฉันจะมาทำลายโดยเอาข่าวร้าย ทุกข์เศร้าสลดใจมาแจกจ่ายให้เพื่อน ๆ ของเธอเขาพลอยไม่สบายใจ ไปด้วยเรื่องอะไรฉันต้องการให้ทุกคนไม่มีทุกข์ แล้วทำไมฉันจะเอาทุกข์มาแจกในเมื่อเรากำลังสนุกสนานสบายใจกันเช่นนี้ เพราะเราก็รู้ว่าทุกคนไม่ต้องการทุกข์ไม่ต้องการเสียใจ ฉะนั้นฉันถึงต้องพลอยสนุกสนานไปด้วย นี่เป็นความรู้สึกของฉัน จะผิดถูกอย่างไรสำหรับคนอื่นฉันไม่ทราบ” เสียงสามีพูดต่อไปว่า “เรื่องนี้มีตัวอย่างมาแต่โบราณแล้ว พระท่านได้นำมาเทศน์สั่งสอนเป็นตัวอย่างให้ญาติโยมฟัง เรื่องมีว่าในสมัยนั้นมีชาวนาผู้หนึ่งกำลังไถนามีคนบอกว่าลูกชายเอาข้าวมาส่งถูกงูกัดตายอยู่ใต้ต้นไม้ ชายผู้กำลังไถนาบอกว่า “ไหน ๆ มันก็ตายไปแล้ว ขอไถนาให้มันเสร็จเสียก่อนอย่าให้เสียเวลา เสียลูกชายไปแล้วก็อย่าให้งานไถนามันเสียไปอีก” ดิฉันสังเกตดูกิริยาท่าทางฝ่ายภรรยารู้สึกจะเห็นด้วย เพราะแกคลายความเศร้าเสียใจลงไปมาก ทำให้ดิฉันคิดจดจำคำพูดของชายผู้เป็นสามีเพื่อน เอามาคิดแล้วก็เห็นใจและเห็นจริง คืนนั้นดิฉันอยู่จนเห็นว่าเพื่อนของดิฉันได้คลายความ

เศร้าโศกเสียใจลงแล้ว จึงได้ลากลับมาระหว่างทางอดนึกอดคิดไม่ได้ว่าพูดไปก็เหมือนนินทาเพื่อน ถ้าการพูดนินทาเรื่องของเพื่อนจะเป็นประโยชน์เป็นตัวอย่าง เกิดเป็นคติต่อส่วนรวมแล้ว ดิฉันก็ยอมเสียให้คนตราหน้าว่าเป็นคนนินทาเพื่อนลับหลัง ทั้งดิฉันไม่ชอบคนนินทา เพื่อนของดิฉันและสามีของเธอเป็นคนมั่งคั่ง มีเงินทองเหลือใช้จ่าย จึงตามใจลูกในเรื่องเงินทอง เข้าใจว่าจะทำให้ลูกมีความสุข การตามใจเช่นนี้ย่อมจะมีแต่โทษและเงินก็เหมือนดาบสองคมมีทั้งคุณมีทั้งโทษ เมื่อปีกว่ามานี้นับแต่คืนวันนั้นบุตรสาวกำลังรุ่นกำลังงามก็ต้องจบชีวิตลง เพราะดื่มยาพิษฆ่าตัวตายนำส่งโรงพยาบาลช้าเกินไป นายแพทย์จึงไม่สามารถช่วยชีวิตไว้ได้ เพราะฝ่ายแม่ก็มัวแต่ออกสังคม ไม่ค่อยจะมีเวลาอยู่ติดบ้าน ส่วนพ่อก็มัวแต่หาเงิน ต่างอยู่ไม่ติดบ้านด้วยกันทั้งคู่ น่าเสียดายเด็กสาวต้องจบชีวิตลงในวัยรุ่นกำลังสวยกำลังงาม ด้วยใจน้อยคิดสั้นสาเหตุที่ดิฉันทราบแต่ก็ไม่แน่ชัดนักเพราะเขาปิด เราก็ไม่กล้าถามเป็นธรรมดา เพราะเป็นเรื่องไม่ค่อยงามทราบแต่ว่าหญิงสาวถูกขัดใจ ผิดหวังเรื่องเงิน ๆ ทอง ๆ เหตุเกิดขึ้นก็เพราะมีเพื่อนชายมาออกปากยืมเงิน หญิงสาวเป็นคนใจใหญ่ก็รับปาก เพราะเห็นโลกน้อยเกินไป จึงขาดสติยับยั้งอ่อนสังคม คิดว่าอย่างไรเสียเมื่อขอร้องแล้วพ่อแม่ก็ต้องให้ เพราะไม่เคยขัดใจมาก่อน แต่ครั้งนี้กลับตรงกันข้ามหญิงสาวต้องผิดหวัง แต่ก็น่าเห็นใจพ่อแม่ที่รักลูกสาวและตามใจจนเคยตัวจึงคิดว่าเพียงแต่ตามใจแต่ลูกสาวก็หนักพออยู่แล้ว นี่ยังจะต้องเผื่อแผ่ไปถึงเพื่อนชายของลูกด้วยนั้น ยากที่พ่อแม่ของลูกคนใดจะปฏิบัติได้ ทั้งชาย

ผู้เพื่อนของลูกสาวนั้นไม่รู้หัวนอนปลายตีน มาจากไหนและก็ไม่รู้ว่าจะมาไม้ไหน พ่อแม่ไม่โกรธก็นับว่าเป็นบุญแล้ว

แต่ลูกสาวถูกตามใจไม่เคยผิดหวังตลอดมาแต่ต้องมาผิดหวังถูกขัดใจเพียงครั้งเดียวก็น้อยอกน้อยใจ เอาแต่อารมณ์เพราะถูกตามใจจนเคยตัวไม่ได้หาเหตุผลว่าผิดหรือถูก เพียงถูกขัดใจผิดหวังเพียงครั้งเดียวก็เสียอกเสียใจไม่อยากอยู่เป็นผู้เป็นคนเห็นจะเป็นเพราะอ่อนวัยขาดสติคิดว่าจะเอาสิ่งใดก็ต้องเอาให้ได้เมื่อไม่ได้ก็น้อยใจ เพราะรับปากกับเพื่อนชายไว้เป็นมั่นเหมาะ เมื่อไม่สมดังใจก็เกิดอับอายขายหน้า ที่สุดก็คิดสั้นทำลายตัวเองจบชีวิตลงมันเป็นความผิดของพ่อแม่ที่ทะนุถนอมตามใจจนเกินไป เมื่อถูกขัดใจไม่สามารถจะอดทนที่จะสู้กับความผิดหวัง ต้องกระทบกระเทือนใจจนทนไม่ได้ ผิดตกอยู่กับแม่เพราะไม่เคยอบรมสั่งสอนและตามใจจนเกินไปสิ่งใดไม่ควรก็ตามใจไม่ปล่อยให้รู้สึกผิดหวังเสียบ้าง ให้ชีวิตเกิดความเคยชินและให้เหตุผลประกอบไปด้วย เพราะฉะนั้นดิฉันจึงไม่ยอมตามใจลูก ส่ง-เสริมในทางที่ผิดถ้าทำเช่นนั้นก็เหมือนเลี้ยงไม่รู้จักโต ไม่รู้จักผจญชีวิตไม่มีความอดทน ดิฉันสอนลูกให้แกใช้สติปัญญาให้รู้เท่าทันคน บางคนปรนปรือลูกจนจมไม่ลงดิฉันเคยได้ยินว่า บางคนเขาให้รถยนต์ราคาแพงรับลูกไปโรงเรียนและกลับบ้าน วันไหนเอารถราคาต่ำก็จะไม่ยอมไปโรงเรียนถ้าเย็นก็ไม่ยอมกลับบ้าน พ่อแม่ทำให้ลูกหัวสูงจนเคยตัว ดิฉันเตือนลูกอยู่เสมอว่า เราต้องหมั่นเล่าเรียนศึกษาหาความรู้ด้วยความอดทน ผู้มีวิชาความรู้และมีความซื่อสัตย์สุจริตมีมนุษยธรรมนั้น เหมือนมีขุมทรัพย์อยู่ในตัวใช้ไม่รู้หมดนับวันจะนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง เราลำบากแต่เมื่อโตขึ้น

เราก็สบาย ดีกว่าสบายเด็ก ๆ โตขึ้นลำบากพวกที่พ่อแม่ตามใจแต่เด็ก ๆ ไม่เอาใจใส่เล่าเรียนศึกษา ปล่อยให้เวลาเรียนผ่านพ้นไป เมื่อโตขึ้นไม่มีความรู้เมื่อขาดแม่ก็ต้องลำบาก ทรัพย์สินสมบัติเป็นของไม่แน่นอนรักษาไว้ไม่ดีก็หมดจนได้ขอให้มีความพยายาม มีความอดทนหาความรู้ใส่ตัวจนแล้วก็มั่งมีได้เช่นกัน มีตัวอย่างมากมายบางคนนึกว่าพ่อแม่มีเงินขี้เกียจก็ได้ ถึงไม่เรียนก็ไม่ต้องกลัวอดตาย จึงขาดความรู้ ขาดความฉลาด ขาดสติ แม้จะมีมรดกก็ฉิบหายได้เหมือนกัน ตามใจลูกเกินไปก็เกิดโทษ เข้มงวดเกินไปก็เกิดโทษ ทุกอย่างควรปฏิบัติอย่างกลางๆ ไม่ขาดไม่เกิน เท่าที่ดิฉันรู้พ่อแม่เป็นคนมั่งมี แต่ขาดความเอาใจใส่ความเป็นอยู่ของลูก ตระหนี่จนเกินไปทำให้ลูกโง่ถูกคนฉลาดหลอกลวง เช่น ให้ยืมเงินสองพันใช้ก่อนแต่ทำใบกู้เป็นหมื่น สัญญาว่าพ่อตายรับมรดกแล้วจ่ายให้ทันที คิดดูแล้วเป็นเล่ห์เหลี่ยมของพวกหากินในทางขูดเลือดขูดเนื้อถ่ายเทกระเป๋าคนโง่ได้ง่าย ๆ เพราะพวกนี้ได้สืบดูแน่นอนว่าเงินจะไม่สูญแน่ เพราะผู้กู้เป็นผู้รับมรดกแน่นอนอยู่แต่เวลาช้าหรือเร็วเท่านั้น

ในยุคนี้คนจิตใจต่ำเห็นแก่ตัว หากินในทางทุจริตมีมาก ฉะนั้นดิฉันจึงคอยระวังลูกดิฉันอย่างใกล้ชิด ไม่ยอมให้คบเพื่อนที่มีจิตใจต่ำ แต่งตัวเป็นพวกบ้า ๆ บอ ๆ และนำไปสู่ความพินาศหมดอนาคตที่จะแจ่มใสต่อไป คืนนั้นดิฉันคิดถึงลูกเหลือเกินเมื่อกลับไปถึงบ้านแม้จะเป็นเวลาดึกแล้ว ดิฉันยังตรงเข้าไปห้องนอนของลูก ๆ ทั้งหญิงและชาย ดิฉันจูบแกทั้ง ๆ ที่กำลังหลับอย่างสุขสบายอยู่บนที่นอน ดิฉันน้ำตาไหลดีใจที่ลูกอยู่ในโอวาท ดิฉันเริ่มจูบลูกคนโตตลอดจนลูกคนเล็ก พวกโต ๆ หลับสนิทไม่รู้เรื่องอะไร

แต่เมื่อดิฉันก้มลงจูบลูกคนเล็กซึ่งแกกำลังหลับสนิท เมื่อดิฉันจูบแก้มแก รู้สึกว่า แกยิ้มและแกเอามือเล็ก ๆ มาโอบคอดิฉันทั้ง ๆ ที่แกหลับไม่รู้สึกตัว น่ารักน่าเอ็นดูอย่างไม่เดียงสา ดิฉันพูดพึมพำว่า "ทูนหัวของแม่ ความสุขของแม่อยู่ที่แม่มีลูกดี"

พ่อบ้านเมื่อเห็นดิฉันแสดงกิริยาผิดแปลกเช่นนั้น ก็ค่อย ๆ ย่องตามหลังเข้ามาในห้องลูก เมื่อเห็นดิฉันจูบลูกอย่างชื่นอกชื่นใจก็กระซิบถามว่า "คืนนี้ทำไมเธอไม่พูดไม่จาอะไร ตรงเข้ามาในห้องลูกแล้วจูบเอาจูบเอาไปรบกวนลูกซึ่งกำลังหลับสนิทหลับสบายทำไม" ดิฉันเอามือประสานกุมไว้ที่หน้าอกแล้วส่ายหน้าพูดว่า ดิฉันสบายใจเหลือเกินที่ลูกของเราอยู่ในโอวาทเคารพนับถือพ่อแม่ครูบาอาจารย์"

เสียงพ่อบ้านว่า "ทำไมเธอเพิ่งจะรู้เดี๋ยวนี้เองหรือว่าลูกเราเอาใจใส่ในการเรียนอยู่ในโอวาทของพ่อแม่" และดิฉันบอกว่า "รู้มานานแล้วแต่ยังไม่มีอะไรมาเปรียบเทียบเพิ่งจะนึกเปรียบเทียบคืนนี้" แล้วดิฉันก็เล่าเรื่องเหตุการณ์เริ่มที่ได้เห็นวิญญาณลูกของเพื่อนมายืนร้องไห้อยู่ริมรั้วตลอดจนสามีของเพื่อนมาบอกเรื่องลูกชายรถคว่ำคอหักตาย พ่อบ้านของดิฉันนิ่งฟังด้วยความสนใจ แล้วก็ออกความเห็นว่า "อันคนเราอยู่ที่ควบคุมจิตใจคนที่ไปไหนมาไหนนั่งรถราคาแพง มีเครื่องทำความเย็นภายในแล้วจะมาให้โหนรถประจำทางหรือเดินข้างถนน พวกนี้คงทนไม่ไหวเพราะเคยตัว แม้ไม่มีใครเขาสนใจว่าใครจะโหนรถประจำทางหรือรถเก๋งราคาแพงตัวของตัวเองนั่นแหละที่ทำให้คิดไปต่าง ๆ รู้สึกไปเอง คนทั่วไปไม่มีใครสนใจใคร นอกจากคนที่เคยอิจฉาริษยาคนอื่นมาก่อนแล้วเป็นพวกที่จมไม่ลง

ก็ต้องกลัวคนอื่นเขาจะกลับเอาเรื่องตัวไปนินทาเช่นกัน" ดิฉันฟังแล้วจึงพูดว่า "ถึงดิฉันไม่มีดิฉันก็พอใจแล้ว เพราะเราไม่เดือดร้อนอะไรไม่เป็นหนี้สินใคร พอมีพอกิน เป็นสุขมีผู้ถามว่า นั่งรถประจำทางไม่ลำบากแย่หรือฐานะก็พอมีรถใช้ได้ หาความสบายดีกว่า ดิฉันบอกความสบายก็คือความพอใจ รถส่วนตัวไม่อยู่ในสิ่งที่เราพอใจ ดิฉันห้อยโหนรถประจำทางจนเคยไม่รู้สึกลำบากเพราะเคยชิน ทำให้แข็งแรงดี ดิฉันทราบว่าแต่ก่อนท่านเป็นขุนนางชั้นพระยา และรัฐมนตรีบางท่านก็ยังนั่งรถประจำทาง ท่านเหล่านี้ล้วนแต่ผู้ยกย่องว่าเป็นคนดี ดิฉันพอใจในสภาพของตัวเอง พ่อบ้านและดิฉันเราก็ต่างเข้าใจกันดีมีความเห็นตรงกัน เราก็ต่างมุ่งหน้าช่วยกันฝึกฝนให้ลูกเรามีวิชาความรู้ มีศีลธรรม จะได้เป็นพลเมืองดีของชาติต่อไปฉะนั้นเราจึงอยู่กันด้วยความหวังอันสดชื่น มีความเป็นอยู่อย่างพอใจ จิตใจเราจึงมีความสงบสุขตลอดมา

นี่เป็นคำบอกเล่าของสุภาพสตรีผู้หนึ่ง ได้มาเล่าให้ข้าพเจ้าผู้เขียนฟังในเช้าวันเสาร์ในปลายเดือนธันวาคม คำบอกเล่าของท่านสุภาพสตรีผู้นี้คิดว่าคงจะเกิดประโยชน์แก่คนในยุคปัจจุบันนี้บ้างไม่มากก็น้อย.

เพื่อน

เรื่องที่ ๑ ในชุดนิทานชีวิต

วันคืนหมุนเวียนเปลี่ยนมาจะบรรจบครบรอบขวบปี ก่อนหน้าจะถึงวันขึ้นปีใหม่ ได้มีท่านสั่งจองร่วมพิมพ์หนังสือ "สวัสดีปีใหม่" มาทางโทรศัพท์และจดหมาย มีส่วนมากขอร้องให้เขียนต่อไป เพราะเป็นประโยชน์ของสังคมในยุคปัจจุบันนี้ แต่อย่าเคร่งเครียดเกินไป ข้าพเจ้าก็ขอขอบคุณ

ข้าพเจ้าจำเป็นต้องนำเรื่อง "เพื่อน" ซึ่งค้างการเขียน มีข้อความอธิบายการพักเขียนอยู่ในเนื้อเรื่อง เดิมว่าจะนำเรื่อง "เพื่อน" มาปิดท้ายรายการในชุด "กฎแห่งกรรม" เป็นเรื่องสุดท้าย เมื่อได้ครบ ๑๕๐ เรื่องแล้ว ขอผัดผ่อนการเขียนให้น้อยลง ตั้งใจว่าจะเขียนเรื่องใหม่ๆ ปีละครั้งถือเอาวันสำคัญที่สุดของพระพุทธศาสนา คือวัน "วิสาขบูชา" ส่วนวันสำคัญอื่น ๆ เช่นปีใหม่หรืองานเทศการกฐินหรืองานใด ๆ ก็ดี หากจะจัดพิมพ์ก็ขอให้เลือกพิมพ์ในชุด "กฎแห่งกรรม" แม้จะพิมพ์ผ่านไปเป็นจำนวนมากแล้วก็ดี แต่ก็ยังไม่เพียงพอเพราะยังมีผู้สนใจต้องการอีกมาก

ก่อนจะพูดถึงเรื่อง "เพื่อน" ข้าพเจ้าอยากจะพูดถึงความนึกคิดเกี่ยวกับวันขึ้นปีใหม่เพียงเล็กน้อยก่อน เพื่อให้สมกับออกเพื่อวันปีใหม่

อยากพูดถึงวัยต่างก็มีความรู้สึกแต่ละรุ่นแต่ละวัยแตกต่างกันออกไป สำหรับวัยเด็กยังไม่เดียงสาสำหรับปีใหม่ก็สนุกสนานไปตามประสาเด็กและเจริญเติบโตขึ้นอีกหนึ่งปี สำหรับวัยรุ่นก็จะเติบโตเป็นหนุ่มสาว เป็นวัยที่มีความสนุกสนานเต็มที่ เป็นวัยที่สดชื่นมองดูโลกด้วยจิตใจแจ่มใสสวยงามน่าพิสมัย เป็นวัยที่สำคัญของชีวิต เพราะยังอ่อนต่อโลก ตกอยู่ในวัยรักวัยหลง ต้องศึกษาชีวิตจริง ฝึกความอดทน มีสติจิตเยือกเย็นเข้มแข็งที่จะต้องเตรียมตัวเพื่อรับความทุกข์ความสุขที่จะเกิดขึ้น วัยรักและวัยที่จะแสวงหาคู่ครองเรือนเริ่มเป็นผู้ใหญ่พ้นจากอ้อมอกพ่อแม่ เริ่มรับผิดชอบโดยลำพังต้องต่อสู้ผจญชีวิตต่อไป ปีใหม่สำหรับผู้ที่วัยสูงอายุก็เตรียมตัวเมื่อใกล้ความตายเข้าไปอีกปีหนึ่ง หมายถึงสังขารกำลังเสื่อมลง ผิดกับเด็กที่กำลังเจริญเติบโตขึ้น

ถ้าพิจารณาว่า ความหมายของปีใหม่ที่เอาแบบสากลมาใช้นั้นมีอะไรดีอะไรเสียบ้าง ถ้าพูดกันว่าทางจิตใจแล้ว ก็น่าสนุกสนานร่าเริงสำราญสำหรับวัยรุ่นหนุ่มสาว และก็ยังมีผู้อยู่ในวัยสูงอายุทำตนเองให้เข้ากับวัยรุ่นเพื่อให้จิตใจกระชุ่มกระชวยแข็งแรง สนุกสนานเฮฮาปะปนในหมู่พวกหนุ่มสาว เต้นรำดื่มเหล้าเมายาไปกับพวกอายุคราวลูกหลานปล่อยอารมณ์เข้าคลอเคลียไปด้วยความสนุกสนานโต้รุ่งโต้แจ้งไม่ย่อท้อ สิ่งที่ขาดเสียมิได้วันปีใหม่ ก็คือ "สุราอาหาร" มีบางพวกเมื่อดื่มแล้วก็มักจะร้องเพลงเปลี่ยนเนื้อเพลงดี ๆ ให้เป็นสัปดกสัปดน ไม่ละอายปาก เพราะเมาจนขาดสติหมดยางอาย ไม่คิดว่าจะทำอะไรผิดหรือถูก

ความเมามายทำอะไรผิด ๆ ออกมา มักจะพูดไม่เข้าหูคนฟัง ที่สุดคนเมา หรือคนไม่เมากับคนเมาทะเลาะวิวาทต่อยตีฟันแทงกันเองก็มี

ที่สุดในคืนวันปีใหม่ก็ทำให้สถิติอุบัติเหตุสูงขึ้นเพราะขับรถกำลังมึนเมาชนคนตาย บางคนง่วงยังขับรถ ที่สุดหลับในรถชนกันตาย ขับรถคว่ำตาย รถชนเสาชนต้นไม้ รถลงคลอง ทั้งบาดเจ็บและตายด้วยความประมาทขาดสติทั้งสิ้น ปีใหม่ทำให้ชีวิตคนจำนวนมากสิ้นลง นี่แหละปีใหม่แบบสากล ทั้งเจ็บทั้งตายในรอบปี แม้ทางต่างประเทศสถิติอุบัติเหตุในวันขึ้นปีใหม่ตายกันมากทุกปี อยากจะพูดว่าวันขึ้นปีใหม่สมัยนี้เป็นวันเกิดอุบัติเหตุมากที่สุดโดยทั่วไปทุกประเทศ

หากเราย้อนไปคิดถึงในยุคก่อน วันขึ้นปีใหม่รุ่นสมัยปู่ย่าตายายของเรา เขาไปทำบุญตักบาตรตามวัด รับศีล ๕ หรือ ๘ มาปฏิบัติเหล้ายาปลาปิ้งไม่แตะต้องไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ปฏิบัติอยู่ในขอบเขตของศีลธรรม อุบัติเหตุอันตรายถึงแก่ชีวิตก็ไม่เกิดขึ้น กลับลดน้อยลงกว่าวันธรรมดา ตรงกันข้ามกับยุคนี้ ความหมายของปีใหม่ก็เกิดประโยชน์ทุกรุ่นทุกวัย เพราะทำบุญแล้วต่ออายุให้ยืนยาว ทำให้จิตใจสบายผ่องใส สดชื่นความสนุกสนานเบิกบาน ความปีติก็เกิดขึ้นทางใจ

ข้าพเจ้าคิดว่าได้พูดเรื่อง "สวัสดีปีใหม่" นอกเรื่องมาแล้ว แต่เมื่อคิดดูสำหรับปีใหม่นี้ก็ไม่พ้นเรื่อง "เพื่อน" ไปได้ คนเราจะเที่ยวสนุกสนานเฮฮา เที่ยวดื่มเหล้าเมายาคนเดียวนั้นหายาก คงไม่มี อย่างน้อยก็มีเพื่อนชักจูงไปเที่ยวสรวลเสเฮฮาพากันหัวหกก้นขวิด ส่งท้ายปีเก่าต้อนรับ

ปีใหม่ โต้รุ่งอยู่สว่างเหล่านี้ พอจะชี้ให้เราเห็นว่าจะทำดีหรือทำชั่วก็ต้องมี "เพื่อน" ร่วมอยู่ด้วย

ฉะนั้น เรื่อง "เพื่อน" จึงเป็นเรื่องใหญ่ในโลกที่จะชักจูงเราไปในทางดีทางชั่วได้เช่นกัน และบางเวลาก็พากันไปจบชีวิตตายหมู่ด้วยความประมาทขาดสติก็มีไม่น้อย

"เพื่อน" ย่อมมีอิทธิพลที่บันดาลให้ทั้งดีและชั่วได้ก็อยู่ที่เราเป็นผู้เลือกเอง เพราะคนเราจำต้องมีเพื่อน เราจะอยู่คนเดียวในโลกไม่ได้ ประเทศชาติก็ต้องมีเพื่อนต่างประเทศเช่นเดียวกัน ฉะนั้นเราจึงต้องมีความสัมพันธไมตรีกับต่างชาติต่างประเทศ คนเราคบเพื่อนดีมีมากก็จะชักนำจิตใจเราสูงขึ้น ได้พบได้เห็นตัวอย่างที่ดีมีศีลธรรม เว้นการทำชั่วประพฤติตัวอยู่ในศีลธรรม สร้างแต่กรรมทำดี ชักจูงจิตใจให้ห่างไกลจากความชั่ว หากเพื่อนชั่วมีมากก็ลากไปทางฝ่ายชั่วจิตใจก็สู่ฝ่ายต่ำ ไปเอาอย่างชั่ว ไปติดยาเสพติด เที่ยวปล้นจี้ ข่มขืนชำเราดังข่าวมีมากมายในยุคนี้ กว่าจะรู้ตัวว่าทำชั่วกรรมหนักมากเสียแล้วก็หมดโอกาสจะสร้างกรรมดีเพราะกรรมชั่วทำไว้ตามสนอง ต้องจบชีวิตลงด้วยการถูกประหาร แล้ววิญญาณก็ไปสู่ทุคติใช้หนี้กรรมในภพหน้าอีกต่อไป มีเพื่อนที่ดีเพื่อนก็พยายามป้องกันชี้ให้เห็นภัยไม่ให้หลงใหลในสิ่งชั่วร้าย คอยช่วยเหลือยามยากและแนะนำส่งเสริมให้เราไปสู่ทางดี ต่างประเทศต่างชาติที่เรามีสัมพันธไมตรี ชาติที่ดีเมื่อเรามีทุกข์ร้อนเขาก็พยายามหาทางช่วยเหลือเรา นี่ก็พอเห็นได้ เพื่อนทางส่วนตัว เพื่อนต่างประเทศต่างชาติเช่นกัน

เมื่อพูดเรื่องเพื่อนแล้วก็อยากจะพูดถึงความกตัญญูผู้มีพระคุณ คนเราเริ่มแต่เกิดมา พอลืมตาดูโลก พอเห็นแสงเดือนเห็นแสงตะวัน ส่วนมากก็จะเห็นหน้าแม่เป็นคนแรกอย่างใกล้ชิด อยู่ในอ้อมอกแม่มอง-หน้าแม่ทุกวันทุกคืนค่อยๆ เติบโตขึ้นเพราะแม่ป้อนนมป้อนน้ำ ป้อนอาหาร ทำความสะอาดร่างกายให้อบอุ่น คอยระวังมดไม่ให้ไต่ไรไม่ให้ตอม ยุงริ้นไม่ให้กัด แม่คอยทนุถนอมด้วยความรักทุกคนไม่ว่าหญิงหรือชายเมื่อเกิดมาก็ต้องผ่านชีวิตในไออุ่นอ้อมอกแม่มาด้วยกัน แม่เป็นผู้ที่เรารักและอยู่ใกล้ชิดเราตลอดเวลา เราควรจะรู้ว่าผู้ที่เลี้ยงดูเราให้มีชีวิตอยู่ตลอดมาก็คือ แม่ พระคุณของแม่นั้นอยู่เหนือหัวไม่สามารถจะพรรณนาให้สิ้นสุดได้ เมื่อเราเติบโตแล้วไม่บังควรที่เราจะลืมแม่หรือขาดความกตัญญู เราควรจะนึกถึงเมื่อยามเป็นเด็ก พอจะเดินได้เราก็รู้จักรักแม่ ติดแม่เมื่อแม่จะออกจากบ้าน เราก็ร้องไห้วิ่งตาม เมื่อเราตื่นนอนไม่เห็นหน้าแม่เราร้องไห้หาแม่ติดแม่ เราเกิดมาในโลกอันกว้างใหญ่ไพศาล เรามีแม่บังเกิดเกล้าเพียงคนเดียวเท่านั้นใกล้ชิดตลอดมา หากเราแสดงความกตัญญูต่อแม่ผู้มีพระคุณเพียงใด เมื่อลูกหลานเราได้รู้เห็นเป็นตัวอย่างก็จะปฏิบัติตามต่อ ๆ กันไป หากเราขาดความกตัญญูไม่รู้คุณพ่อแม่ ลูกหลานเห็นตัวอย่างก็จะขาดความกตัญญูไม่รู้คุณต่อเรา เป็นกงเกวียนกำเกวียนเช่นกัน

วัยรุ่นนั้นถือว่าเป็นวัยสำคัญในชีวิต ต้องระมัดระวังการคบเพื่อน ต้องใช้สติปัญญาพิจารณา เลือกคบแต่เพื่อนดี ถ้าผิดพลาดไปก็ย่อมทำลายอนาคตจมไปสู่เบื้องต่ำ เพราะวัยนี้ย่อมจะมีทั้งเพื่อนเล่น เพื่อนเรียน เพื่อนเที่ยว เพื่อนกิน หากเราคบเพื่อนที่ขาดความกตัญญูต่อพ่อแม่

บังเกิดเกล้า ควรจะรู้ว่าผู้นั้นขาดศีลธรรมอย่างหนัก ควรปลีกหลีกให้ห่าง อย่าคบให้สนิทจะเป็นภัย

ระยะที่เราอยู่ในวัยรุ่นย่อมจะใหม่ต่อโลก ใหม่ต่อสังคม ส่วนมากคบเพื่อนที่อยู่ใกล้ชิด มักจะเห็นว่าเป็นคนดีไปหมด เป็นระยะที่ติดเพื่อนและเชื่อเพื่อนมากกว่าเชื่อพ่อแม่ เพราะเพื่อนพาไปหาความสนุกสนานเฮฮา ใกล้ชิดและมักจะเห็นดีเห็นชอบทำตามอย่างเพื่อนไม่รู้ว่าผิดหรือถูก เมื่อคบเพื่อนไม่ดีก็จะทำผิดได้ง่าย ข้าพเจ้ามีเรื่องชีวิตที่เศร้าใจอยู่เรื่องหนึ่ง เมื่อครั้งสงครามโลกครั้งที่ ๒ สงบลงใหม่ ๆ

มีบุตรชายของเพื่อนซึ่งเป็นเด็กประพฤติดีเรียบร้อยเอาใจใส่ต่อการเล่าเรียนมาก กำลังศึกษาอยู่มหาวิทยาลัย วันหนึ่งกำลังอยู่ที่บ้าน นั่งท่องหนังสือสอบมีเพื่อน ๓ – ๔ คน มาชวนให้ไปนั่งรถเที่ยว แม้จะปฏิเสธอย่างไรเพื่อนก็ขอร้องอ้อนวอน เสียเพื่อนไม่ได้ก็เอาหนังสือติดมือไปด้วย

เมื่อเพื่อนขับรถไปจอดอยู่แห่งหนึ่งในพระนคร บอกให้เฝ้ารถไว้จะเข้าไปทำธุระเดี๋ยวจะกลับมา เพื่อนก็ลงจากรถไปกันหมด เหลือเด็กวัยรุ่นนั่งเฝ้าอยู่ในรถคนเดียว ก็หยิบหนังสือมานั่งท่องอ่าน ไม่สนใจว่าเพื่อนจะไปทางไหน ทำอะไร เอาเวลามาคอยใส่ใจดูหนังสือ สักครู่ใหญ่ ๆ ก็ได้ยินเสียงปืนต่อสู้กัน เห็นเพื่อน ๓ – ๔ คน วิ่งหนีออกมาอย่างหัวซุกหัวซุน ในมือต่างมีปืน หนีพลางวิ่งพลาง มีคนติดตามมา ๔ – ๕ คน ทั้งแต่งเป็นตำรวจและพลเรือนใช้ปืนยิงโต้ตอบ เพื่อนวิ่งออกมาใช้รถเป็นที่กำบังยิงต่อสู้กับผู้ติดตาม ชายหนุ่มตกใจตะลึงไม่เคยฝันว่าจะมีเหตุร้ายเช่นนี้เกิดขึ้น ไม่ทันได้คิดว่าจะหลบหรือวิ่งลงจากรถหนีให้พ้นระยะกระสุน

ขึ้นได้อย่างใด พอดีกระสุนของฝ่ายตรงข้ามกับเพื่อนก็ยิงออกมาถูกชายหนุ่มบาดเจ็บสาหัสฟุบลงจมกองเลือดอยู่บนรถ ในมือกำลังถือหนังสืออยู่

เหตุการณ์ร้ายแรงเกิดขึ้นเช่นนี้ ข่าวรู้ถึงพ่อแม่ชายวัยรุ่นนั้นถึงกับเป็นลม เพราะมีลูกชายคนเดียวที่พ่อแม่รักดังดวงใจ หวังพึ่งฝากผีฝากไข้ และประพฤติตนเป็นเด็กดีเรียบร้อยตลอดมา ต้องมาเสียชีวิตลงเพราะคบเพื่อนชั่ว ภายหลังก็ได้ความว่าเพื่อนหลอกให้ไปนั่งรถเที่ยว แต่ความจริงพวกเพื่อน ๆ วางแผนปล้นไว้ก่อนแล้ว เพียงแต่หลอกใช้ให้เฝ้ารถโดยไม่ยอมบอกให้รู้ตัว เจ้าตัวเองก็นึกว่าเพื่อนหวังดี เมื่อถูกยิงสาหัส ก่อนจะสิ้นใจก็ได้เล่าเหตุการณ์ให้ฟังว่าไม่เคยรู้เรื่องในการปล้นมาก่อนเลย

เวลานั้นข้าพเจ้าได้ทราบข่าวก็รู้สึกเศร้าใจมาก การที่ข้าพเจ้ารู้เรื่องละเอียด โดยบังเอิญข้าพเจ้าเป็นเพื่อนกับบิดาเด็กวัยรุ่นผู้ที่ต้องเสียบุตรที่รักยิ่ง ส่วนพวกเพื่อน ๆ ของชายหนุ่มที่ประพฤติตนเป็นคนร้าย หลอกลวงคนดีต้องไปเสียชีวิตลงนั้น จะถูกยิงตายหรือถูกจับได้กี่คนข้าพเจ้าก็ไม่ได้สนใจ แต่หากจะรอดพ้นการจับกุมไปได้ก็ต้องมีเงาบาปติดตามตัวไปด้วยไม่ว่าจะไปซุกซ่อนอยู่แห่งใด เงาบาปจะติดตามไปไม่รู้สิ้นสุด ชาตินี้ได้ทำลายอนาคตของตนเองและอนาคตของเพื่อนให้สิ้นสุดลงแล้ว ข้าพเจ้าคิดว่าพวกเราผู้เป็นเพื่อนพ่อของเด็กวัยรุ่นผู้นี้ ยังคงรู้เรื่อง "เศร้า" ครั้งนั้นยังจำได้ไม่ลืม เพราะบิดาของเด็กผู้นี้เป็นพนักงานเดินตลาดกว้างขวางมาก่อน และภายหลังก็ได้ถึงแก่กรรมเพราะทุกข์หนักที่ต้องเสียบุตรชายที่รักยิ่งลงไปอย่างน่าอนาถใจ จิตใจของผู้พ่อไม่สามารถจะทนทานแบกทุกข์ไว้ไม่ยอมปล่อยวาง มิได้เอาหลักธรรมเข้ามาพิจารณาบัดเป่าสลัดทุกข์ ไม่ยอม

รับไว้ในอกแต่นี่กลับไม่ยอมรับความเศร้า เสียอกเสียใจให้เกิดเป็นกองทุกข์ที่ทวีหนักขึ้นไม่สามารถจะทนได้จนตรอมใจ ทุกข์ได้ซอนไซเข้าไปเสียดแทงจิตใจทุกเวลา ที่สุดสังขารต้านทานอยู่ไม่ได้ ชีวิตก็ดับไป นี่ก็เกี่ยวกับเรื่องเพื่อนที่เศร้าใจเรื่องหนึ่งที่เกิดขึ้นแล้ว หากไม่เล่าไว้เรื่องก็กำลังจะผ่านเป็นอดีต และคิดว่าเรื่องนี้เป็นตัวอย่างที่เกิดขึ้นแล้วคงจะเป็นประโยชน์เตือนใจแก่คนรุ่นหลังไว้บ้างในเรื่อง "เพื่อน"

เมื่อพูดถึงคบคนดี ทำให้ข้าพเจ้านึกถึงเมื่อครั้งสมัยการปราบขบถเสร็จสิ้นใหม่ ๆ ยังจำได้ว่าเช้าวันหนึ่งข้าพเจ้ายังอยู่ที่ทำงาน ประมาณ ๘.๐๐ น. ได้มีพลตำรวจผู้หนึ่งมาขอพบตัวแล้วบอกข้าพเจ้าว่า ขอให้ไปสถานีตำรวจบางรัก เวลา ๑๐.๐๐ น.

เมื่อข้าพเจ้าได้รับทราบก็งง ถ้าข้าพเจ้าจำไม่ผิดในเวลานั้นโรงพักบางรัก (หรือเรียกสถานีตำรวจเวลานี้) เป็นกองบัญชาการใต้ ข้าพเจ้าไม่เคยมีเรื่องอะไรที่ตำรวจต้องมาตามตัว คิดว่าเมื่อถึงโรงพักบางรักแล้วคงรู้เรื่องดี วันนั้นข้าพเจ้าไปถึงก่อนกำหนด ๑๕ นาที ไปแจ้งให้นายตำรวจเวรทราบว่าข้าพเจ้ามาแล้ว

นายตำรวจเวรก็ให้ข้าพเจ้านั่งคอยก่อน เห็นห้องผู้บังคับการใต้มีตำรวจชั้นผู้ใหญ่ผู้น้อยเข้าออกกันคึกคัก บางท่านที่รู้จักข้าพเจ้าเมื่อผ่านมาก็สงสัยถามขึ้นว่า "คุณมาธุระอะไรที่นี่" ข้าพเจ้าก็ตอบเพียงว่า "ผมยังไม่รู้เรื่องอะไรเลย" เมื่อท่านเหล่านั้นผ่านไปอย่างรีบร้อนและสงสัย ข้าพเจ้าก็นึกอยู่ในใจ เราไม่มีความผิดคิดร้ายใคร มีจิตใจบริสุทธิ์ ขออำนาจสิ่ง

ศักดิ์สิทธิ์จงบันดาลให้ข้าพเจ้าได้กลับไปโดยเร็วเถิด ข้าพเจ้าไม่อยากนั่งอยู่ในโรงพักเป็นเป้าสายตาคนที่ผ่านไปมา

แต่แล้วไม่ช้าก็มีนายตำรวจท่านหนึ่งเดินผ่านมา เมื่อเห็นข้าพเจ้าก็ชะงักรีบเดินเข้ามาถามว่า "คุณมีเรื่องอะไรหรือจึงมาที่นี่" ข้าพเจ้าก็ตอบว่า "ผมยังไม่รู้เรื่องอะไรเหมือนกัน ผมมานั่งรอคอยนานเกือบจะเที่ยงแล้ว ก็ยังไม่รู้เรื่อง" นายตำรวจผู้นั้นจึงพูดว่า "รอผมประเดี๋ยวนะ ผมจะไปดูให้ว่ามีเรื่องอะไร" พูดแล้วท่านก็รีบเดินเข้าห้องไป

ข้าพเจ้าก็นั่งรออยู่ที่เดิม สักครู่ใหญ่ ๆ ก็เห็นท่านเดินกลับมาด้วยท่าทางหน้าตายิ้มแย้มพลางพูดว่า "คุณกลับไปได้ หมดเรื่องแล้ว" ข้าพเจ้าก็ออกงง ๆ เหมือนกัน คิดอยากจะถามว่าเรื่องอะไร ท่านคงจะรู้จึงพูดว่า "อยากรู้เรื่องอะไร วันหลังจะเล่าให้ฟัง"

ข้าพเจ้าเห็นท่านคงมีธุระรีบร้อนต้องมาเสียเวลาในเรื่องของข้าพเจ้าก็เกรงใจ ท่านช่วยโดยความเห็นใจไม่ได้ขอร้อง จึงกล่าวขอบคุณที่ช่วยไม่ให้ข้าพเจ้าต้องนั่งรอคอยอย่างไม่รู้สิ้นสุด

ต่อมาหลายเดือนเราได้มีโอกาสพบกันอีกครั้งหนึ่ง ท่านก็เล่าให้ฟังว่า วันนั้นท่านได้ไปดูข้อหาว่าเรื่องอะไร ครั้งแรกเมื่อเห็นข้อหาแล้วก็ตกใจเหมือนกัน ข้อกล่าวหาสงสัยว่าข้าพเจ้าเข้าไปมั่วสุมประชุมลับเพื่อการไม่สงบ มีสายลับไปจดเบอร์รถของพวกที่ประชุมจอดทิ้งไว้แห่งหนึ่งก็รีบไปรายงานผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่สั่งให้จัดการทันที เมื่อรีบสอบเบอร์รถไปทางกองทะเบียนแล้วก็ไปเชิญเจ้าของรถผู้ต้องสงสัยมาสอบสวน ใครมีพิรุธก็กักกันไว้ แล้วท่านก็พูดว่า

"แต่ผมรู้ดีว่าคุณไม่มีอะไรจะเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ผมก็ชี้แจงให้ผู้ใหญ่ฟังและผมรับรองว่าบุคคลผู้นี้ไม่เคยเล่นการเมืองหรือประพฤติตนเป็นภัย ผู้ใหญ่ท่านก็เห็นด้วย เพื่อไม่ให้เสียเวลาทางราชการและเสียเวลาคุณด้วย ผมจึงเสนอแนะให้คุณกลับได้ ต่อมาภายหลังปรากฏว่าทะเบียนรถที่จดไปนั้นล้วนแต่เป็นทะเบียนปลอมขึ้นทั้งสิ้น เพราะปรากฏว่ารถบางคันได้ขายไปให้ร้านค้าของเก่าทางตรอกเชียงกง ผู้ซื้อถอดออกเป็นชิ้น ๆ เอาอะไหล่ไปนานแล้ว เจ้าของก็ต้องถูกเรียกไปสอบสวนทำความเดือดร้อนให้ไม่น้อย

ทำให้ข้าพเจ้าคิดว่า เมื่อเราคบคนดีและเราก็ต้องเป็นคนดีด้วย เมื่อถึงคราวอับจน แม้ตัวเองจะเป็นคนบริสุทธิ์ เมื่อไม่มีใครช่วยก็ต้องรับบาปได้ความลำบากไปพักหนึ่ง ข้าพเจ้ายังระลึกถึงพระคุณอย่างไม่รู้ลืม ท่านผู้นั้นเป็นนายตำรวจชั้นผู้กำกับ แต่ในเวลานั้นท่านจะมียศชั้นใด ข้าพเจ้าก็จำไม่ได้ แต่ท่านมีบรรดาศักดิ์เป็นหลวงนาถศิริวัฒ ซึ่งประจำอยู่โรงพักบ้านทวายเก่าต่อมาเปลี่ยนเป็นยานนาวา

สมัยก่อนมักพูดกันว่า "เพื่อนกินหาง่าย เพื่อนตายหายาก" บัดนี้ความรู้สึกของข้าพเจ้านับว่าเป็นคนที่โชคดีเรื่องเพื่อน เพราะได้พบเพื่อนที่ดี ได้ช่วยส่งเสริมให้ข้าพเจ้าเป็นคนดี ไม่ว่าเพื่อนจะมีอายุน้อยกว่าหรือมากกว่าหรือรุ่นเดียวกัน ตามความรู้สึกของข้าพเจ้าอยากจะแยกประเภทของเพื่อนไว้ดังนี้

๑. ประเภทเพื่อนที่ปฏิบัติต่อเราเหมือนน้อง เพื่อนรุ่นนี้มักจะมีอายุสูงกว่าเราและคอยระมัดระวังให้สติมิให้เราทำสิ่งใดผิดศีลผิดธรรม คอย

ให้กำลังใจสนับสนุนแนะนำในสิ่งที่เกิดประโยชน์ ประพฤติตนเป็นพลเมืองดี ให้มีใจคอหนักแน่น อารมณ์เยือกเย็น ไม่เหยียดหยามผู้อื่น เป็นผู้คอยดูแลเหมือนพี่คอยปกป้องรักษาน้อง เมื่อเป็นนักเรียนก็คอยคุ้มครองป้องกันไม่ยอมให้เด็กโตกว่าแต่เกเรมาข่มเหง คอยระมัดระวังแม้จะข้ามถนนก็เอาใจใส่ ดูแลความปลอดภัย คอยเป็นห่วงกังวลตลอดมา

๒. เพื่อนผู้มีจิตใจภักดี รับใช้ทุกอย่างไม่ว่าจะประสงค์สิ่งใดหากเกี่ยวในการกุศล จะลำบากยากง่ายอย่างใดก็พยายามจัดให้ได้ตามความประสงค์ เป็นผู้เสียสละไม่เอารัดเอาเปรียบ

ประเภทที่กล่าวมาแล้ว ในปัจจุบันนี้ไม่ใช่จะหาได้ง่ายนัก รวมความแล้วก็คือมิตรแท้ แต่มีสิ่งที่ผิดแปลกแตกต่างกันออกไปแต่ละบุคคล เมื่อรวมแล้วก็มีความรู้สึกตรงกันก็คือ ทำทุกอย่างเพื่ออยากจะเห็นเพื่อนได้ดีก็มีความปิติยินดีด้วย เมื่อเห็นเพื่อนได้รับความทุกข์ยาก ก็เป็นห่วงเป็นทุกข์เดือดร้อนแทน ยอมเสียสละได้ทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อช่วยเพื่อน ยกย่องให้เพื่อนปฏิบัติในทางดีมีศีลธรรม คอยออกรับเจ็บร้อนแทน ในเมื่อมีผู้กล่าวหาเพื่อนแต่สิ่งกล่าวหานั้นไม่เป็นความจริง ก็ช่วยแก้ข้อหาให้เพื่อนรักความเป็นธรรม วางตนเป็นผู้ประกอบกรรมทำดีทั้งหลาย ให้ความรักและนับถือด้วยความจริงใจ มิได้มุ่งร้ายที่จะเป็นศัตรูต่อผู้ใด เป็นผู้ที่มีหลักศีลธรรมประจำใจ ส่วนมากมีอัธยาศัยสุภาพ งามทั้งใจและกายวาจาและเต็มใจทำทุกสิ่งเพื่อประโยชน์ส่วนรวมวางตนเป็นมิตรที่ดี ก่อนจะทำสิ่งใดลงไปก็พิจารณาก่อนเพื่อมิให้เดือดร้อนแก่ผู้อื่น นึกถึงอกเขาอกเรา เป็นผู้ไม่เห็นแก่ตัว อยากให้ทุกคนทำความดี เว้นการทำชั่วอยากเห็นทุกคน

ดำรงชีพในสัมมาอาชีวะเป็นคนดี คุณลักษณะเช่นนี้ย่อมเป็นที่นิยมชื่นชอบแก่ผู้ได้คบหาสมาคมนับว่าเป็นผู้ที่มีคุณค่าเพราะไม่เป็นพิษไม่เป็นภัย มุ่งทำตนเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น บำเพ็ญตนช่วยบำบัดทุกข์ช่วยเผยแผ่หลักธรรมให้มองเห็นแสงสว่างทางจิตใจ เป็นที่น่านิยมเคารพนับถือ ข้าพเจ้าภูมิใจที่มีมิตรแท้มากท่านด้วยกันที่ช่วยสนับสนุนให้ชุด "กฎแห่งกรรม" ได้แพร่ออกไปอย่างกว้างขวาง เป็นที่รู้จักกันทั่วไป ไม่เคยนึกว่าหนังสือชุดนี้จะพิมพ์ออกเกินพันครั้ง และสำหรับการพิมพ์เพียง ๒ แห่ง ก็ผ่านเลยล้านเล่ม เช่นโรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ ข้าพเจ้าขอทราบสถิติการพิมพ์จากโรงพิมพ์นี้ ก็ทราบว่าได้ผ่านหนึ่งแสนหกหมื่นเจ็ดพันกว่าเล่ม จากนั้นข้าพเจ้าก็ได้ถามคุณมณี ฯ ผู้จัดการโรงพิมพ์ก็บอกว่าปีหนึ่งประมาณหกหมื่นถึงเจ็ดหมื่นเล่ม และเมื่อคิดบวกเข้ากับท่านเจ้าคุณพระเทพคุณาธาร เจ้าคณะจังหวัดฉะเชิงเทรา เจ้าอาวาสวัดโสธรวารารามวรวิหาร ท่านได้จัดพิมพ์ชุด "กฎแห่งกรรม" ในเรื่อง "มารศาสนา" เพื่อแจกเป็นครั้งที่ ๑๐ รวมจำนวน ๓๓๑,๐๐๐ เล่ม (สามแสนสามหมื่นหนึ่งพันเล่ม) เพียงสองแห่งหนังสือชุด "กฎแห่งกรรม" ผ่านเลยจำนวนล้านเล่มไปแล้ว นอกจากนั้นยังมีโรงพิมพ์ในนครหลวง ฯ ส่วนมากเคยผ่านการพิมพ์หนังสือในชุด "กฎแห่งกรรม" มาแล้ว ทั้งต่างจังหวัดทางภาคใต้และภาคเหนือ เชียงใหม่ อีสานมีสุรินทร์ และทางหัวหินมิได้เข้ามารวมในสถิติเพราะไม่ได้สอบถาม จากนั้นมีผู้ขอพิมพ์จำหน่ายเพื่อสร้างถาวรวัตถุเพื่อประโยชน์ส่วนรวมทั้งในพระนครและต่างจังหวัด ทั้งสถานีวิทยุ ๐๑ ภาคพิเศษ ช่างอากาศกองบินยุทธการ คุณอาคม ทันนิเทศ ได้ขอพิมพ์จำหน่าย

เพื่อสร้างโรงเรียน ทั้งออกอากาศในเรื่อง "กฎแห่งกรรม" ให้มีผู้สนใจแพร่กว้างขวางมากขึ้น และได้แจ้งยอดเงินจำหน่ายหนังสือเข้าสมทบสร้างโรงเรียนได้เงินผ่านจำนวนล้านบาทไปแล้ว เป็นที่น่าปีติและน่าอนุโมทนา บัดนี้โรงเรียนที่สร้าง ทั้งเสร็จเรียบร้อยแล้วและกำลังจะเรียบร้อยและกำลังจะสร้าง การที่ข้าพเจ้าแจ้งผลหนังสือที่ผ่านการพิมพ์แล้ว หลังจากได้เขียนความรู้สึกขึ้นในหนังสือแจกงานฉลองการสถาปนาสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปรินายก (ปุ่น ปุณณสิริ) วัดพระเชตุพนฯ เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๑๕ ข้าพเจ้าพูดย้อนหลังถึงหนังสือชุดนี้จัดเขียนขึ้นครั้งแรก พ.ศ. ๒๕๐๐ และจัดพิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ เป็นครั้งแรก เพื่อนผู้หนึ่งได้นำไปถวายพระองค์ท่านเป็นเล่มแรกก่อนเวลาที่จะนำออกแจกในงานทอดกฐิน เวลานั้นพระองค์ท่านดำรงตำแหน่งสมณศักดิ์เป็นพระธรรมวโรดมฯ วันรุ่งขึ้นก็ได้รับจดหมายชมเชยเป็นฉบับแรกของพระองค์ท่าน และรับสั่งว่า หนังสือชุดนี้มีอรรถรสสูง ต่อไปจะเป็นที่นิยมของผู้อ่าน แพร่หลายกว้างขวางจะยั่งยืนถาวรอยู่ตลอดไป

ข้าพเจ้าเกิดปีติซาบซึ้งในพระกรุณา ทำให้มีพลังใจอุทิศเวลาเขียนด้วยจิตใจผ่องใสสดชื่นตลอดมา พร้อมทั้งเคารพบูชาพระองค์ท่านไม่รู้ลืม แต่ข้าพเจ้าก็ยังไม่ได้ไปเฝ้าพบพระองค์ท่านมาก่อนจวบจนบัดนี้ การเขียนมานี้ก็มิได้ต้องการเพื่อโอ้อวดหรือเอาเด่นสิ่งใดเพียงแต่แสดงให้เห็นว่าพระสงฆ์ผู้ทรงศีลย่อมมีวาจาสิทธิ์เป็นศิริมงคลได้ประสบมาแล้ว อีกอย่างหนึ่งชี้ให้เห็นคำว่า "เพื่อน" นั้นมีความสำคัญเพียงใด หากว่าไม่ใช่ "เพื่อน" แล้วเพียงข้าพเจ้าคนเดียว หนังสือชุดนี้ก็ไม่สามารถขยายกว้าง

ขวางออกไปมากมายถึงเพียงนี้ ทั้งตั้งใจจะปิดเรื่องชุด "กฎแห่งกรรม" ก่อนจะยุติอยากให้ทราบถึงผลงานนับแต่เริ่มต้นและเมื่อครบ ๑๕๐ เรื่อง เพราะไม่อยากให้มีท่านที่เดากันผิด ๆ ถูก ๆ อยากให้เข้าใจถูกต้องความจริง ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ติดตามหนังสือชุด "กฎแห่งกรรม" นี้ตลอดมา ขอพุทธานุภาพจงดลบันดาลให้ทุกท่านประสบกับความสุขด้วยจิตใจสงบ เป็นสุขสูงสุดทางโลกมนุษย์

ก่อนจะจบเรื่อง "เพื่อน" นี้ ข้าพเจ้าอยากจะเรียนให้ท่านทราบว่า ปกติแล้วเรามีเพื่อน ๆ ไปร่วมกินข้าวเที่ยงกันอย่างน้อยครั้งหนึ่ง ในวันพุธกลางเดือนทุกเดือนจำได้ว่าเมื่อข้าพเจ้าเขียนชุด "กฎแห่งกรรม" ได้ประมาณ ๑๐๐ เรื่อง มีเพื่อนหลายท่านได้ร่วมใจกันว่าจะตั้งมูลนิธิ "ท. เลียงพิบูลย์" เพื่อจัดหาทุนพิมพ์หนังสือแจกจ่ายต่อไป ตกลงว่าผู้ร่วมคิดมากท่านจะออกทุนทรัพย์ครั้งแรกคนละหนึ่งหมื่นบาท เมื่อรวบรวมแล้วก็นับว่าเป็นเงินจำนวนมาก เมื่อตกลงกันแล้วได้ร่างข้อความมาขอให้ข้าพเจ้าตกลง เมื่อข้าพเจ้าพิจารณาดูความหวังดีของเพื่อนแล้วก็อดที่จะขอบคุณในความหวังดีของเพื่อนมิได้แต่ก็ต้องของดไว้ก่อน เพราะการทำเช่นนี้เป็นการเบียดเบียน แม้ทุกท่านยินดีจะสละทรัพย์ แต่ข้าพเจ้าก็ไม่เห็นด้วยเพราะไม่มีความประสงค์เช่นนั้น ทั้งไม่อยากให้ชื่อข้าพเจ้าไปเกี่ยวข้องด้วย การที่จะตั้งทุนด้วยความหวังดีของเพื่อน ๆ เช่นนั้นก็ต้องระงับไป แต่แล้วก็มีโครงการใหม่ ๆ แก้ไขเสนอมาอีกหลายครั้ง ข้าพเจ้าก็ต้องขอตัวเพราะทุกครั้งก็หนีไม่พ้นการเบียดเบียนเพื่อนฝูง เพราะเงินหมื่นบางท่านอาจเห็นว่าเล็กน้อย แต่บางท่านอาจเห็นเป็นเรื่องใหญ่ ความรู้สึกย่อมไม่เหมือนกัน

ข้าพเจ้าบอกว่าจะจัดการตามศรัทธาของเพื่อนเอง มีหลายท่านก็รอคอยอยากทราบว่าข้าพเจ้าจะจัดการอย่างใดไม่ให้เป็นการเบียดเบียน กระทบกระเทือนเพื่อนฝูง

ข้าพเจ้าก็ขอสงวนไว้และบัดนี้ชุด "กฎแห่งกรรม" ก็ได้ครบ ๑๕๐ เรื่องแล้วของดได้ตั้งใจไว้ว่าจะเขียนเป็นพิเศษโดยรวบรวมเรื่องชีวิตเก่า ๆ เริ่มสมัยแต่เด็กๆ พอจำความได้และประสบกับตนเองมาเขียนขึ้นเป็นเล่มหนึ่งต่างหาก และจะมอบให้เพื่อน ๆ เพื่อพิมพ์ขึ้น แล้วพิจารณาดู ใช้หนังสือเล่มนี้หาเงินตั้งมูลนิธิที่จะจัดพิมพ์หนังสือต่อไปในวันข้างหน้าโดยข้าพเจ้าไม่ขอเกี่ยวข้องด้วย นี่เป็นจุดหนึ่งเรื่องน้ำใจของเพื่อน และคิดว่าเพื่อน ๆ ทั้งหลายที่หวังดีต่อข้าพเจ้าคงเข้าใจเจตนาของข้าพเจ้าดีและขอขอบคุณน้ำใจอันดีของท่านที่จะช่วยให้หนังสือที่ข้าพเจ้าเขียนขึ้นรุ่งโรจน์ตลอดมาแล้วและให้รุ่งโรจน์ต่อไป

ข้าพเจ้ากำลังเขียนเรื่อง "เพื่อน" ได้มีผู้ใหญ่หลายท่านเมื่อรู้ว่าข้าพเจ้าจะยุติการเขียนก็ไม่สบายใจ จึงมาสนับสนุนให้เขียนต่อแต่ให้น้อยลงข้าพเจ้ารับฟังและขอบคุณ แต่แล้วท่านก็ได้มาสนทนาพูดถึงนักศึกษากำลังจะชักชวนต่อต้านไม่ซื้อสินค้าญี่ปุ่นเพราะดุลย์การค้าเราเสียเปรียบต่างประเทศ ฉะนั้นอยากให้ข้าพเจ้าออกความเห็นให้ข้อคิดเป็นประโยชน์ส่วนรวมว่าที่นักศึกษาอ้างถึงความรักชาติที่ปฏิบัติเช่นนี้เห็นว่าสมควรหรือไม่

ข้าพเจ้าได้ฟังไม่นึกมาก่อนว่าจะมีปัญหาเช่นนี้จึงไม่อยากจะตอบออกความเห็นใด ๆ ในเมื่อตนเองไม่มีความรู้เพียงพอก็ไม่กล้า แต่ท่านเหล่านั้นเข้าใจผิดคิดว่าข้าพเจ้ามีความสามารถทำได้ทุกอย่าง ข้าพเจ้าพยายามขอตัว

และได้ชี้แจงให้ท่านฟังว่า อย่าหวังอะไรกับข้าพเจ้าเลย แม้ปัญหาเกิดขึ้นกับตนเองที่ทางโลกแก้ไม่ตก บางครั้งก็ต้องใช้หลักธรรมเข้าดับพอจะผ่านไปได้ ถ้าข้าพเจ้าออกความเห็นในเรื่องนี้ บางท่านอาจเข้าใจผิดก็คิดว่าข้าพเจ้าอวดดีสอดรู้ในเรื่องที่ตัวเองไม่รู้ก็ได้

แม้จะขอตัวเช่นนี้แล้ว ท่านก็ยังพยายามขอร้องและอ้างว่า การที่ข้าพเจ้าทำอย่างทุกวันนี้ เพื่อส่วนรวมไม่ใช่เรื่องส่วนตัว เหมือนตัวข้าพเจ้าเป็นของประชาชนจะพูดอะไรคงไม่มีใครมองไปในแง่ร้ายแน่ แม้คนชั่วเขาจะว่าอะไร คนดีเขาก็ยกย่องและอภัยให้

ที่สุดข้าพเจ้าก็ตัดสินใจไม่ถูก จึงขอเพียงให้ความเห็นในหน้าที่ของพลเมืองคนหนึ่งตามความนึกคิดของตนเอง การรักชาตินั้นเป็นการดี เป็นที่ควรยกย่องปัญญาชนก็คงเห็นด้วยทั่วไป แต่ในยามบ้านเมืองมีภาระหนักเช่นนี้ เราควรจะร่วมความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพียงพูดว่ารักชาติยังไม่พอ นักศึกษายังขาดความสามัคคีแตกแยกถือเขาถือเราถือพวกถือพ้องเป็นไม้เบื่อไม้เบา คนชาติเดียวกันไม่ร่วมเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันคำว่ารักชาติก็ไม่มีความหมาย ควรพิจารณาดูด้วยปัญญาอีกอย่างหนึ่ง การรักชาติเป็นความดีขอแต่อย่าเลยเป็นหลงชาติไป หากว่าเราหลงชาติแล้วก็เป็นภัยต่อประเทศชาติ คำว่าหลงนั้นหมายถึงว่ามากเกินไปจนงมงายขาดสติเป็นอันตรายต่อตนเองและชาติ สำหรับชาติไทยเราในยุคปัจจุบันนี้อุปมาเหมือนไฟกำลังไหม้ล้อมอยู่รอบบ้านอย่างทุกวันนี้เพื่อนบ้านประเทศใกล้เคียงได้รับความทุกข์ยากลำบากเลือดตาแทบกระเด็น ทำไมเราจึงไม่เอาเลือดรักชาติของเราร่วมสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันช่วยกันดับไฟมหาภัยที่กำลัง

ใกล้บ้านเข้ามา ให้ชาติไทยเราพ้นจากมหาภัยเสียก่อน อย่าเพิ่งหาทางทะเลาะกับเพื่อนบ้านในเวลาที่บ้านเมืองของเราอยู่ในยามวิกฤติวกาล จงรักชาติด้วยสติปัญญาพิจารณาดูเหตุผล อย่าหลงงมงาย เพียงเราชักชวนให้คนไทยซื้อของที่ทำขึ้นในประเทศไทย อย่าให้พ่อค้าเห็นแก่ตัวฉวยโอกาสขึ้นราคาสินค้าเมื่อรู้ว่าสินค้านอกสั่งมาไม่ได้และควรขอร้องให้ทุกคนประหยัดอย่าฟุ่มเฟือยในสิ่งไม่จำเป็น การกินอยู่ให้เหมาะสม อย่ากินทิ้งกินขว้างอย่างทุกวันนี้ จะช่วยเศรษฐกิจของชาติได้มาก ระวังอย่าหลงเชื่อคนง่ายจะเป็นทางชักนำให้มือที่ ๓ ที่คอยแทรกแซงเข้ามาปะปนยุยงหาจังหวะทำลายเราอยู่แล้ว ฉวยโอกาสยุให้แตกแยกกันเพื่อง่ายต่อการทำลายมีบางท่านพูดไว้อย่างน่าคิดว่า ถ้าเราร่วมสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันก็จะเกิดพลังเข้มแข็งสามารถจะป้องกันชาติให้พ้นภัยได้ ถ้าเราแตกแยกกันชาติก็หมดกำลัง เราตาย การเสียเปรียบดุลย์การค้านั้น เราเสียเปรียบมานานแล้วไม่ใช่เพิ่งจะเสียเปรียบเวลานี้ อย่าเพิ่งหยิบยกเรื่องเล็ก ๆ ขึ้นมาพูดให้เป็นเรื่องใหญ่ในเวลานี้ ควรจัดการเรื่องใหญ่ความเป็นความตายของชาติเราให้พ้นภัยเสียก่อน แล้วจึงค่อยพิจารณาดูตัวเราเอง มีอะไรบกพร่องไม่ดีควรแก้ไขให้ดี การเสียเปรียบการค้ากับต่างประเทศเพราะเหตุใด ควรแก้ไขการส่งสินค้าขาออกของเรา ให้พวกพ่อค้าไม่เห็นแก่ตัว รักษาชื่อเสียงความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่เชื่อถือของต่างประเทศเพียงพอหรือยัง

ข้าพเจ้าเคยเขียนไว้ในชุด "กฎแห่งกรรม" เรื่อง "ศีลธรรมกับการค้า" แสดงถึงความโลภของมนุษย์ที่เห็นแก่ตัว ส่งสินค้าขาออกนั้นหวังแต่เงินอย่างเดียวมิได้นึกถึงความเสียหายจะเกิดขึ้นแก่ชาติและไม่เห็นอกเห็น

ใจผู้ที่สั่งซื้อสินค้าของเราไป ผู้สั่งสินค้า ถูกฝ่ายเราผู้ส่งปะปนสินค้าที่เลว หรือเสื่อมคุณภาพลงไป ใครจะกล้าสั่งซื้อต่อไป อย่านึกว่าเขาโง่จะต้มยำซ้ำ ๆ กันได้ ความจริงตัวเองแหละเป็นคนโง่ ตัดตีนตัดมือตัวเองซ้ำยังทำลายชื่อเสียงของประเทศชาติ ความโลภของคนไม่ต้องนึกถึงความเสียหายจะติดตามมา คิดแต่ว่าฉันได้เงิน ฉันรวยเท่านั้นก็พอ ต้องการขายครั้งเดียวรวย ภายหลังใครเดือดร้อนไม่นึกถึง ต่างประเทศที่สั่งซื้อสินค้าจากเราไป หากผู้สั่งซื้อนั้นเป็นบริษัทเล็ก ๆ มีเงินทุนหมุนน้อยก็อาจล่มจมและต้องร้องไห้ แต่เรากลับดีใจหัวเราะเพราะกลโกงได้กำไรมาก นี่แหละพวกทำลายเศรษฐกิจของชาติให้ต่างชาติหมดความเชื่อถือ แต่กรรมทำไว้นั้นเป็นเงาบาปติดตัวอยู่ตลอดไปจนกว่าจะถึงเวลาแสดงผลออกมา การเผาแป้งมันครั้งหนึ่งเมื่อเร็ว ๆ นี้ก็มองเห็นผลมาบ้างแล้ว การที่นักศึกษาชักชวนให้ต่อต้านไม่ซื้อสินค้าญี่ปุ่น ปัญญาชนส่วนมากคงไม่เห็นด้วย เป็นเรื่องที่คิดแต่เฉพาะหน้าไม่คิดรอบคอบ ไม่คิดหน้าคิดหลัง หากฝ่ายเราถูกโต้ตอบทางใดทางหนึ่งแล้ว เราพวกรักชาติได้ก่อขึ้นแล้ว เราได้เตรียมหาทางแก้ไขเพื่อป้องกันไม่ให้ความเสียหายเกิดขึ้นแก่ชาติไว้อย่างรัดกุมแล้วหรือเราคงไม่ลืมคำโบราณของเราว่า เรียนผูกแล้วต้องเรียนแก้ ถ้าพิจารณาดูแล้วเรายังขาดของที่จำเป็นอีกมาก ยังต้องพึ่งพาอาศัยต่างประเทศอีกมาก อย่าลืมว่าเวลานี้เราต้องการ "เพื่อน" ต่างชาติและร่วมชาติ นักศึกษาควรเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อเอาเลือดรักชาติไว้ช่วยปกป้องชาติศาสนาพระมหากษัตริย์ให้ยืนยงคงเป็นไทยตลอดไป ขอวอนให้นักศึกษาทุกสถาบันจงหันหน้ามาปรองดองเพื่อชาติศาสนาพระมหากษัตริย์ จงร่วมสามัคคี

อย่าได้ชกต่อยตีฟันอย่างที่แล้วมาเลย บัดนี้ถึงเวลาที่ชาติไทยเราทั้งประเทศต้องมีความสามัคคีกลมเกลียวกัน ร่วมจิตร่วมชีวิตเดียวกัน ความรักชาติของเราก็จะสมบูรณ์และอย่าลืมว่าประเทศชาติก็ยังต้องการต่างประเทศเป็นเพื่อนต่างชาติที่ดีเช่นกัน

ความรู้สึกนึกคิดในเรื่องรักชาติของข้าพเจ้าเป็นเพียงความเห็นของพลเมืองธรรมดา พูดไปตามอารมณ์ตามความนึกคิดด้วยใจอิสระเป็นไทย โปรดใช้สติปัญญานึกคิดดูอย่าถือเป็นแก่นสารอะไร ก่อนคิดจงนึกถึงว่าคนเราเกิดมาอยู่ในโลกมีเวลาน้อยและจำกัด มิใช่จะอยู่ชั่วฟ้าดินสลาย เราทุกคนมีความตายรออยู่ข้างหน้าหนีไม่พ้น เมื่อยังมีลมหายใจและสามารถจะทำประโยชน์แก่ส่วนรวมได้ เราก็ควรจะทำเมื่อเราเห็นดีเห็นชอบแล้วจงใช้ชีวิตสร้างกรรมทำดีให้พอจะเป็นประโยชน์มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ หากจะถูกผิดประการใดข้าพเจ้าขออภัยด้วยและขอรับผิดแต่ผู้เดียว เรื่อง "เพื่อน" ก็ขอยุติเพียงนี้

สวัสดี

เพื่อนชีวิต คิดช่วย อำนวยศักดิ์
ช่วยตั้งหลัก เสาเรือน เหมือนตอหม้อ
เห็นเพื่อนผิด คิดกำจัด ตัดต้นตอ
ช่วยกอบก่อ กู้ชื่อ ให้ลือชา ฯ

ของ ข. อิสสรานนท์

พิมพ์ที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์อักษรไทย เลขที่ 2 ซอยสุขา 2
ถนนเฟื่องนคร กรุงเทพมหานคร โทร. 218405
นายณัฐ ปวิณวิวัฒน์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา 2517